

Monument

Vandekerckhove

Archeologische opgraving
LINDEN WIT KASTEEL
(prov. Vlaams Brabant)

In het kader van restauratie-, renovatie- en nieuwbouw- werken aan het kasteel van Beaufort te Linden (zgn. Wit Kasteel, gemeente Lubbeek, provincie Vlaams-Brabant), voerde een team van Monument Vandekerckhove tussen 22 oktober en 18 november 2015 een archeologische begeleiding en opgraving uit op de site. In de kelder van het kasteel werden de binnenmuren onderschoeid en werden micropalen gebouwd. Buiten het kasteel was een een half-ondergrondse parkeergarage gepland. Omdat deze werken gepaard zouden gaan met een verstoring van de bodem en van het bodemarchief werd geadviseerd de werkzaamheden in de kelder te laten begeleiden door een archeoloog en op de locatie van de parkeergarage een archeologische opgraving uit te voeren voorafgaand aan de werken. Opdrachtgever voor de werken was de eigenaar van de site, VMF nv. Het onderzoek werd uitgevoerd volgens de bijzondere voorwaarden opgesteld door Onroeren Erfgoed.

Het archeologisch onderzoek bracht verscheidene sporen aan het licht die in verband kunnen worden gebracht met het 17de-eeuwse (en latere) kasteel (voornamelijk vanaf 1660). Van wat daaraan voorafging, de houten en stenen motte of sporen van de verwoesting van 1575, ontbreekt tot nog toe ieder spoor. Dit kan erop wijzen dat deze motte zich op een andere locatie op het kasteeldomein bevond of dat het mottelichaam werd afgegraven voor de bouw van het huidige kasteel in 1660.

LINDEN WIT KASTEEL

BASISRAPPORT

D/2015/12.811/ 05

LINTEN Sarah

ARCHEOLOGISCHE OPGRAVING

LINDEN WIT KASTEEL (prov. VLAAMS-BRABANT)

BASISRAPPORT

Monument
Vandekerckhove

Auteur: Sarah LINTEN
Redactie: Bert ACKE

Monument Vandekerckhove nv
Oostrozebekestraat 54
8770 INGELMUNSTER

Afdeling Archeologie
Rapport 2015/05

Afbeelding op schutblad: Algemeen beeld op het kasteel.

0. ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Opgraving ☒		Prospectie ☐	
Vergunningsnummer: 2014/415			
Datum aanvraag: 03/10/2014			
Naam aanvrager: LINTEN Sarah			
Naam site: Lubbeek, Diestsesteenweg 31			
Naam aanvrager metaaldetectie: LINTEN Sarah			
Vergunningsnummer metaaldetectie: 2014/415 (2)			
Opdrachtgever:		VMF nv Jachthuislaan 19 3210 Linden	
Uitvoerder:		Monument Vandekerckhove nv Oostrozebekestraat 54 8770 Ingelmunster	
Bevoegde Vlaamse overheid:		Els Patrouille (erfgoedconsulent, Onroerend Erfgoed Vlaams-Brabant)	
Projectleider:		Bert Acke	
Leidinggevend archeoloog:		Sarah Linten	
Archeologisch team:		Bert Mestdagh	
Plannen:		Sarah Dalle	
Conservatie:		/	
Materiaaltekeningen:		/	
Start veldwerk:		22/10/2014	
Einde veldwerk:		18/11/2014	
Wetenschappelijke begeleiding:		/	
Projectcode:		LIWI14	
Provincie:		Vlaams-Brabant	
Gemeente:		Lubbeek	
Deelgemeente:		Linden	
Plaats:		Wit Kasteel, Diestsesteenweg 21	
Kadastrale gegevens:		Lubbeek, Afdeling 4, Sectie C, Percelen 90a en 96g4.	
Beheer opgravingsdata:		Monument Vandekerckhove nv Oostrozebekestraat 54 8770 Ingelmunster	
Beheer vondsten:		VMF nv Jachthuislaan 19 3210 Linden	
Titel:		Archeologische opgraving Linden Wit Kasteel (prov. Vlaams-Brabant). Basisrapport.	
Rapportnummer:		2015/05	
Contact:		info@monument.be; T: +32 51 31 60 80	

1. INHOUDSTAFEL

0. ADMINISTRATIEVE GEGEVENS.....	2
1. INHOUDSTAFEL	3
2. INLEIDING	5
3. SITUERING VAN DE VINDPLAATS	7
4. HISTORISCHE EN ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS.....	11
4.1. LUBBEEK.....	11
4.2. HET KASTEEL DE BEAUFFORT – WIT KASTEEL	12
4.2.1. Historische informatie	12
4.2.2. Archeologische en bouwhistorische informatie.....	13
5. ONDERZOEKSMETHODE	25
5.1. ALGEMEEN.....	25
5.1.1. Vraagstelling.....	25
5.1.2. Randvoorwaarden.....	25
5.2. BESCHRIJVING	28
5.2.1. Voorbereiding.....	28
5.2.2. Veldwerk.....	28
5.2.3. Vondstverwerking en rapportage.....	29
6. BESCHRIJVING VAN DE AANGETROFFEN SPOREN	31
6.1. STRATIGRAFIE.....	31
6.2. RESULTATEN	32
6.2.1. Zone 1 - Kelder.....	32
6.2.1.1. Kelder 0.....	32
6.2.1.2. Kelder 1.....	35
6.2.1.3. Kelder 3.....	38
6.2.1.4. Kelder 8a en 8b.....	39
6.2.1.5. Kelders 9 en 10	40
6.2.2. Zone 2 – Parkeergarage.....	41
7. BASISANALYSE VAN DE VONDSTEN	49
7.1. AARDEWERK	49
7.1.1. Zone 1	49
7.1.2. Zone 2	49
7.1.2.1. S23	49
7.1.2.2. S31	50
7.1.2.3. S38	50
7.1.2.4. S54	50
7.1.2.5. S68	51

7.1.2.6. S58	51
7.2. OVERIGE MATERIAALCATEGORIEËN	52
7.2.1. <i>Metaal</i>	52
7.2.2. <i>Dierlijk bot</i>	54
7.2.3. <i>Glas</i>	54
8. DATERING EN INTERPRETATIE VAN DE VINDPLAATS	55
8.1. ZONE 1	55
8.2. ZONE 2	57
9. SYNTHESE	59
10. LITERATUUR	61
11. BIJLAGEN	63

2. INLEIDING

In het kader van restauratie-, renovatie- en nieuwbouwwerken aan het kasteel van Beaufort te Linden (zgn. Wit Kasteel, gemeente Lubbeek, provincie Vlaams-Brabant), voerde een team van Monument Vandekerckhove tussen 22 oktober en 18 november 2015 een archeologische begeleiding en opgraving uit op de site. In de kelder van het kasteel werden de binnenmuren onderschoeid en werden micropalen gebouwd. De overige funderingen werden verbeterd met jebgroutpalen. De kelder werd uitgediept in functie van de leefbaarheid en kreeg een betonvloer. Buiten het kasteel was een halfondergrondse parkeergarage gepland. Omdat deze werken gepaard zouden gaan met een verstoring van de bodem en van het bodemarchief werd geadviseerd de werkzaamheden in de kelder te laten begeleiden door een archeoloog en op de locatie van de parkeergarage een archeologische opgraving uit te voeren voorafgaand aan de werken. Opdrachtgever voor de werken was de eigenaar van de site, VMF nv. Het onderzoek werd uitgevoerd volgens de bijzondere voorwaarden opgesteld door Onroeren Erfgoed.

In dit basisrapport worden de resultaten van het archeologisch onderzoek voorgesteld. In enkele inleidende hoofdstukken worden de geografische, bodemkundige, historische en archeologische situering van het terrein toegelicht, alsook de gebruikte methodologie bij het onderzoek. Vervolgens worden de resultaten besproken en wordt een interpretatie gegeven aan de aangetroffen sporen en vondsten. Als besluit volgt een synthese van de resultaten. Het geheel wordt verduidelijkt door middel van kaarten en foto's. Als bijlage zijn de gedigitaliseerde overzichtsplannen opgenomen. Bij het rapport hoort een CDROM met daarop de digitale versie van deze tekst en de bijlagen. De diverse inventarissen en foto's worden ter beschikking gesteld via een link naar een externe webruimte.

Langs deze weg wordt eveneens dank betuigd aan volgende personen en instanties die zorgden voor een aangename samenwerking en bijdroegen tot het vlotte verloop van het onderzoek: de familie Vandeurzen (bouwheer), Jos Martens (architect), Hugo Roux (architect), Els Patrouille (Onroerend Erfgoed) en de collega's van de restauratieafdeling van Monument Vandekerckhove nv.

3. SITUERING VAN DE VINDPLAATS

De gemeente Lubbeek (zie figuren 1 en 2) is gelegen in de provincie Vlaams-Brabant, regio Hageland en telt drie deelgemeenten: Pellenberg, Binkom en Linden. De gemeente heeft een oppervlakte van 46,13km² en telt ca. 14000 inwoners (2014)¹. De gemeente is gesitueerd tussen drie grotere steden: Leuven, Aarschot en Tienen, en wordt omringd door de gemeenten Holsbeek (noorden), Tielt-Winge (noordoosten), Glabbeek (oosten), Tienen (zuidoosten), Boutersem (zuiden), Bierbeek (zuidwesten) en Leuven (westen)².

Het onderzoeksgebied situeert zich op het kasteeldomein de Beaufort in Linden, gelegen aan de Diestsesteenweg 31 en valt samen met de percelen 90A en 96G34 Lubbeek afdeling 4 sectie C (zie figuur 3). Het domein is sinds de middeleeuwen in gebruik als kasteeldomein en heeft nooit enige andere bebouwing of functie gekend. De hoogte van het terrein ter hoogte van het onderzoeksgebied bedraagt +33,02m TAW.

Lubbeek wordt van westzuidwest naar oostnoordoost doorkruist door de Hagelandse heuvels. De Molenberg vormt in Pellenberg een meer dan 100m hoog plateau. De laagste gedeelten van de gemeente bevinden zich in Linden in het dal van de Abdijbeek³.

Het kasteeldomein bevindt zich nabij de monding van een colluviaal zijdal dat afdaalt vanuit het zandleemplateau van Pellenberg (zie figuur 4). De contouren van het kasteelpark worden grotendeels bepaald door de topografie en de bodemgesteldheid, met name het zeer vochtige, hydromorfe dal van de Abdijbeek⁴. Dit dal is gekenmerkt door sterk gleyige leemgronden met textuur B en reductiehorizont (Afa). Deze zijn zeer natte grondwatergronden en zijn samengesteld uit meer dan 125cm leem met een donker bruinigrijze bouwlaag met uitgesproken roestverschijnselen. Afa vertoont een bleek bruinigrijze horizont die overgaat op een roestige textuur B horizont. De gronden worden aangetroffen in zeer gebrekkig gedraineerde gebieden⁵. Het projectgebied wordt gekenmerkt door de bodemseries OT (vergraven terreinen)(zie figuur 5).

---

¹ <http://aps.vlaanderen.be/lokaal/pdf/gemeente-2014/Lubbeek.pdf>, <http://www.lokaalstatistiek.be>

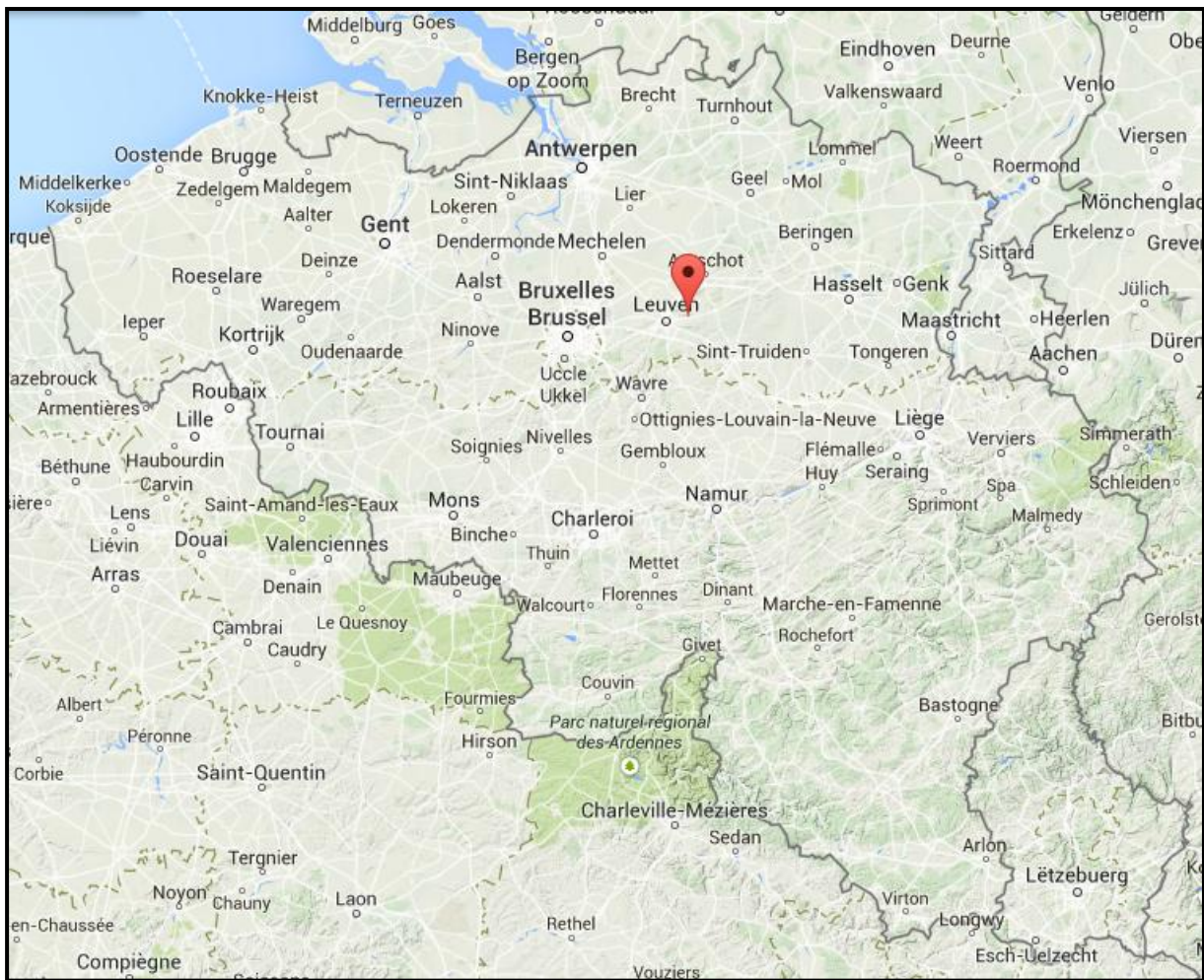
² <http://www.lubbeek.be/situering.html>

³ <http://www.lubbeek.be/situering.html>

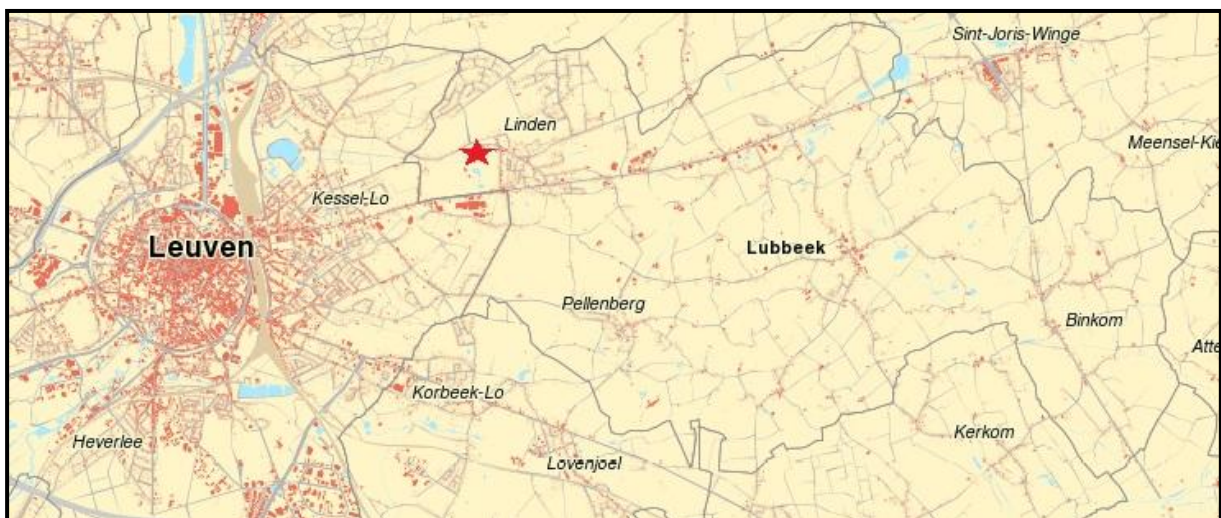
⁴ <https://inventaris.onroerendergoed.be/dibe/relict/206859>

⁵ E. Van Ranst & C. Sys, 2000: 167, 303.

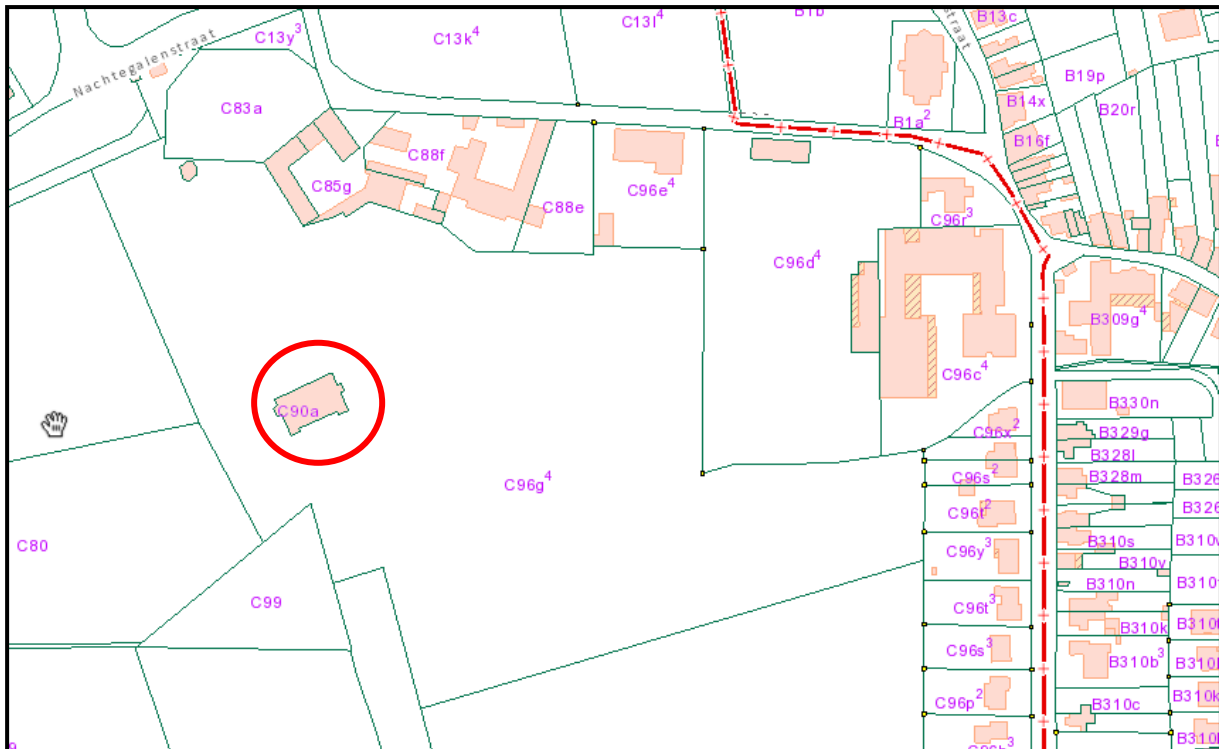

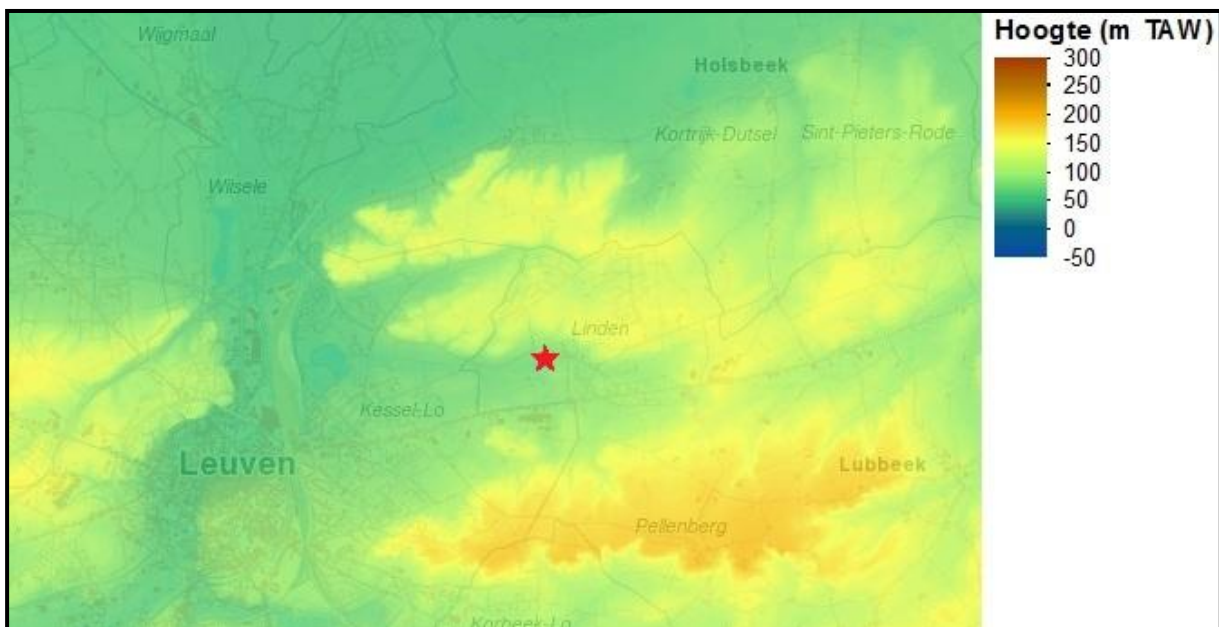
Figuur 1: Ligging van Linden op kaart van België (© maps.google.com).

Figuur 2: Situering van het onderzoeksgebied (rode ster)(© www.geopunt.be).

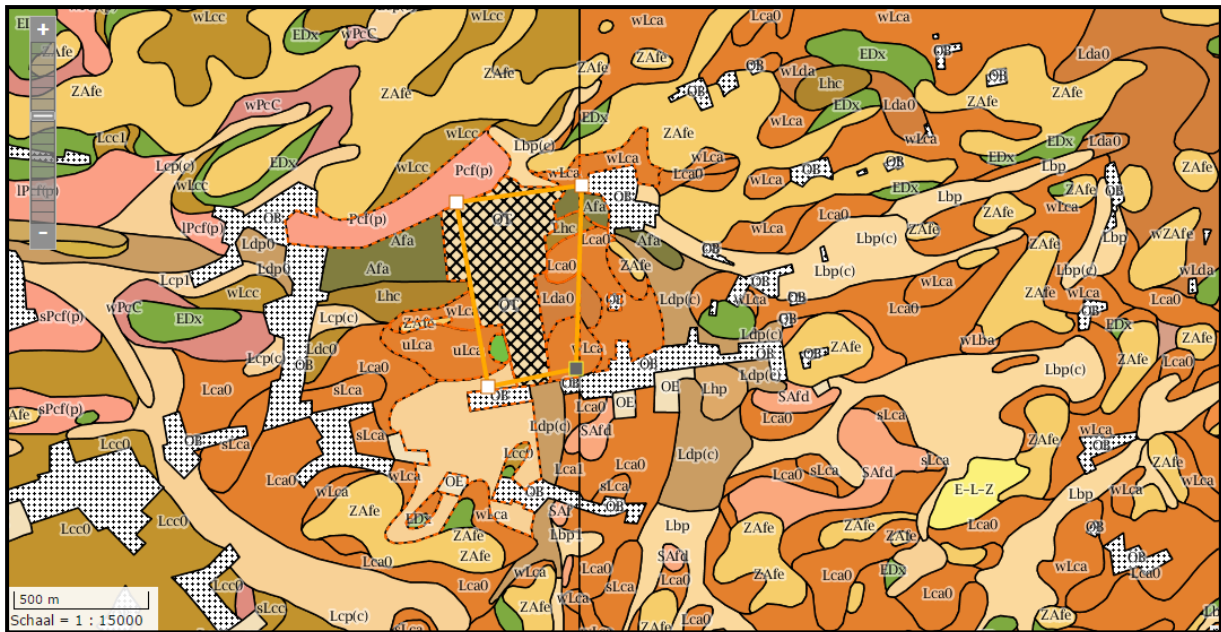

Figuur 3: Aanduiding van het onderzoeksgebied op de kadasterkaart (© <http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb>).

Figuur 4: Digitaal hoogtemodel van het onderzoeksgebied (© www.geopunt.be).

Figuur 5: Bodemkundige situatie ter hoogte van het plangebied (© <https://www.dov.vlaanderen.be>).

4. HISTORISCHE EN ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

4.1. Lubbeek

Over de vroegste geschiedenis van Lubbeek is weinig geweten. Sporadische archeologische sporen wijzen op prehistorische en Romeinse menselijke aanwezigheid, maar pas vanaf de Late Middeleeuwen komen verschillende gemeentenamen voor in de geschreven bronnen, zoals Binkom (Huis van Benno?), Lubbeek (Beek met steile oevers) en Pellenberg. De plaatsnaam Linden duikt dan ook voor het eerst op, vermoedelijk verwijzend naar een grens. Op de grens van twee dorpen plantte men destijds vaak een eik, beuk of linde.

Het laatmiddeleeuwse Lubbeek behoorde tot het hertogdom Brabant. Voor haar bestuurlijke organisatie was het hertogdom ingedeeld in een zestal gebieden, waaronder de meierij Leuven, waarbinnen Lubbeek een eigen ondermeierij vormde. Linden vormde een aparte heerlijkheid binnen het hertogdom. De heren van Linden konden binnen hun grondgebied over heel wat zaken vrijelijk en los van het hertogelijk gezag beslissen. Te Lubbeek, Binkom en Pellenberg heeft nooit een dergelijke grote zelfstandige heerlijkheid bestaan.

Tijdens de Late Middeleeuwen werden de parochies verder uitgebouwd. Rekeningen, oorkonden en andere bronnen informeren over de bouwhistorie der kerken van Sint-Martinus (Lubbeek), Sint-Kwinten (Linden), Sint-Pieter (Pellenberg) en Sint-Jan-de-Doper (Binkom) en over het financieel beheer van de parochie.

De Nieuwe Tijd wordt gekenmerkt door het streven van vorsten naar een absoluut gezag en door de uitbouw van grote eenheidsstaten. In de 16de eeuw heersten Karel V en Filips II over een uitgestrekt rijk dat onder meer Spanje en de Nederlanden omvatte. In de 17de eeuw kreeg de heerlijkheid Pellenberg het statuut van baronie. Linden belandde in de handen van een hele resem adellijke families. Het was ook een woelige tijd waarin Lubbeek op geregelde tijdstippen erg te lijden had onder plunderingen van doortrekkende legers. Linden werd in de 16de eeuw volledig verwoest door opstandige Spaanse garnizoenssoldaten (zie verder). De aanleg van de steenweg Leuven-Diest werd in 1781 voltooid. Lubbeek is gelegen aan die steenweg en kon profiteren van de verhoogde economische activiteit die deze met zich meebracht⁶.

---

⁶ <http://www.lubbeek.be/geschiedenis.html>

4.2. Het kasteel de Beaufort – Wit Kasteel

4.2.1. Historische informatie

Het kasteel de Beaufort gaat terug tot een kleine heerlijkheid met lagere en middele rechtspraak en was in het bezit van de vanaf de 12de eeuw vermelde heren van Linden⁷. Zij waren de stichters en oudste bewoners van de castrale motte en stelden de soevereine macht van de heerlijkheid Linden voor. In 1151 bewoonden Rutgert en zijn zoon Yvan de versterking en in de 13de eeuw volgden Simon en Hendrik van Linden hen op⁸. Het kasteel ligt aan de oorsprong van het ontstaan van het dorp met de oprichting van verschillende hoevegebouwen en een kapel rond de versterking. Van hieruit ontstonden de eerste rurale woningen en gebouwen die vaak ten dienste stonden van de heren van Linden en hun kasteel⁹.

In de loop van de 14de eeuw kwam de tweeledige mottesite door huwelijk in het bezit van Jan van Calsteren, telg uit een van de zeven oude Leuvense patriciërsge-slachten. Voortaan was de fortificatie niet meer het hoofdverblijf van de eigenaars, maar wel een ‘*speelgoed*’ of buitengoed dat verwijst naar een tweede woning die vooral gebruikt werd tijdens de zomermaanden en voor speciale gelegenheden. Het hoofdverblijf van de familie bevond zich in het centrum van Leuven, waar ze ook een belangrijke politieke rol speelden¹⁰. Rond 1380 werd dit buitengoed van de Leuvense heren tijdens onlusten afgebrand en nog dezelfde eeuw heropgebouwd¹¹.

Latere eigenaars waren ridder Edmond Roelants (vanaf 1442) die ook heer van Wilsele en Putte was, van der Tommen (vanaf 1513) die van Grimbergen afkomstig was en in 1552 (of 1565) ook de hogere rechtspraak verwierf, en Jan Van der Beken-Pasteels (vanaf 1608 of 1618)¹².

Sinds de aankoop van het eigendom door Jan-Frans Lambert-Balthazar de Vroey in 1657 werd het kasteel steeds in erfelijke lijn overgedragen. De Vroey liet het kasteel in 1661 volledig herbouwen nadat het in 1578 door muitende Spaanse troepen was verwoest¹³.

---

⁷ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be>

⁸ Studio Roma 2014: 9.

⁹ Studio Roma 2014: 4.

¹⁰ Studio Roma 2014: 9.

¹¹ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be>

¹² <https://inventaris.onroerenderfgoed.be>

¹³ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be>

Het kasteel van 1661 vormt de basis voor het huidige kasteel en was bedoeld als landhuis of lustverblijf¹⁴.

In 1782 kwam het kasteel in handen van baron de Beeckman die het rond 1784 liet vergroten. Het kasteel was omstreeks 1834 kortstondig in het bezit van de familie 't Serclaes-Tillyen en vanaf 1837 was het eigendom van de familie de Beaufort waaronder het kasteel *grosso modo* zijn huidige vorm verkreeg¹⁵. In 2013, ten slotte, verkocht Willy Clément de Beaufort het park met kasteel en de 18de-eeuwse hoeve aan Urbain Vandeurzen en zijn bedrijf VMF Invest. Het jaar voordien werd de 19de-eeuwse hoeve gekocht door immobiliënmakelaar Jan Stas¹⁶.

Het kasteel en beide hoeves zijn nu beschermd als dorpsgezicht ingevolge het ministerieel besluit van 21 juni 1979. Volgens het ministerieel besluit van 10 augustus 2010 werd het 'Kasteeldomein de Beaufort' tevens in zijn totaliteit als monument beschermd¹⁷.

4.2.2. Archeologische en bouwhistorische informatie¹⁸

Al vanaf de twaalfde eeuw was een houten motte aanwezig op de locatie van het huidige kasteel¹⁹. Deze middeleeuwse motte was onderverdeeld in een opper- en neerhof. Het opperhof omvatte een verstevigde, wellicht houten, toren, terwijl het neerhof uit verschillende rurale hout- en leemgebouwen bestond. Aan de noordzijde bevond zich een kleine domaniale dorpskerk of kapel. Het geheel had een militaire functie en werd grotendeels omgeven door een aarden of houten muur met watergracht. De motte was bereikbaar via een houten valbrug. De fortificatie had ook een symbolische betekenis en stelde de hoge status en rang voor van de heren van Linden. Iconografische bronnen uit die periode zijn niet bewaard waardoor het niet mogelijk is de motte in detail te

---

¹⁴ Studio Roma 2014: 4.

¹⁵ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be>

¹⁶ Studio Roma 2014: 21.

¹⁷ Studio Roma 2014: 4.

¹⁸ Hier zal voornamelijk gefocust worden op het kasteelgebouw zelf. De tuinen en nevengebouwen zullen slechts beperkt aan bod komen.

¹⁹ De gegevens over de vroegste fasen van het kasteel van Linden komen uit Halflants, Jacques e.a., Algemeen overzicht van de geschiedenis van de gemeenten Binkom, Linden, Lubbeek, Pellenberg, Lubbeek, 1978: p. Li.1. Deze bron werd veelvuldig geciteerd in Studio Roma 2014, maar het is niet duidelijk op welke bronnen deze auteur zich baseert.

beschrijven. De motte was vermoedelijk vergelijkbaar met andere mottes uit de omgeving zoals die van Bertem, Sint-Joris-Winge, Roosbeek en Oorbeek²⁰.

Rond 1380 werd de motte tijdens onlusten afgebrand door een bende Leuvense opstandelingen en werd enkele jaren later hersteld en deels heropgebouwd. Mogelijk bestond vanaf deze periode een stenen fortificatie²¹.

Deze stenen motte werd rond 1575 verwoest door muitende Spaanse soldaten en bleef gedurende de volgende decennia in ruïneuze toestand. In de tweede helft van de 17de eeuw besloot eigenaar Lambert de Vroey de toenmalige versterking te slopen en te vervangen door een nieuwbouw. Vanaf toen kreeg de recreatieve functie de boventoon boven de militaire, zoals bijvoorbeeld wordt aangetoond door de benaming als 'speelgoed' of 'buitengoed'. Het gebouw werd vanaf dan omgeven door sierlijke lusttuinen²². Het nieuwe landhuis was afgewerkt in 1663 en kreeg een gevelsteen met daarop het jaartal 1661 (een overzicht van de verschillende bouwfases vanaf deze periode wordt weergegeven op figuur 18). In 1686 werd het voor het eerst voorgesteld op een kaart, opgesteld door landmeter Guillaume Mortier die de gronden van Guillaume François de Vroey in een kaartboek afbeeldde²³ (zie figuur 6). Op de Ferrariskaart is het kasteel voorgesteld in de vorm van twee vierkante volumes omgeven door een dubbele omgrachting die werd gevoed door de Abdijbeek (ook Molenbeek en Roosveldebeek genoemd)²⁴ (zie figuren 7 en 8).

Het hoofdgebouw was in baksteen opgebouwd, wellicht met zandstenen speklagen, en was een traditioneel Vlaams landhuis van middelgrote afmeting. Het had een rechthoekig grondplan van drie op vijf traveeën en twee verdiepingen onder een leien zadeldak. Verschillende stand- en dakvensters en twee schouwen bevonden zich in het dak. De westelijke zijde eindigde in een kopgevel met puntvormige bekroning. De vensteropeningen bestonden uit rechthoekige kruisvensters.

Tegenover de oostelijke voorgevel bevond zich een boerderij of neerhof dat rond 1750 werd gebouwd. Dit landgebouw wordt immers nog niet afgebeeld op de kaart van Mortier uit 1686, maar wel op de kaart van Ferraris (1771-1775). De watergracht lijkt in die periode versmald te zijn en een kleine tuin bevond zich rondom beide gebouwen.

---

²⁰ Studio Roma 2014: 9.

²¹ Studio Roma 2014: 9.

²² Studio Roma 2014: 10.

²³ Studio Roma 2014: 10.

²⁴ <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Aan de oost- en zuidelijke zijde van het eiland werd een moestuin aangelegd in zeven parterres. Deze zone had een tweede ringgracht²⁵.

Figuur 6: Kasteel van Linden zoals afgebeeld door landmeter Mortier (© Studio Roma 2014: 10. Oorspronkelijke bron: AdB, Landkaart De Vroey, Dezen boeck ende eerst luick gecons. peters (...) in verbale van 1 juniy 1716 voor De Vroey, kaarten van de domeinen en roerend goed van De Vroey opgemaakt door de landmeter Guill. Mortier).

Figuur 7: Linden op de Ferrariskaart (1777) (© www.geopunt.be).

²⁵ Studio Roma 2014: 10-11.

Figuur 8: Kasteeldomein van Beaufort op de Ferrariskaart (1777) (© www.geopunt.be).

Vermoedelijk was het oudste gedeelte van het kasteel noord-zuid gericht, met de toegang in de noordgevel, zoals de steen met het jaartal 1661 in de noordgevel suggereert²⁶ (zie figuur 9).

Vergelijkbare kastelen in traditionele bak- en zandsteenstijl zijn het kasteel van Sint-Joris-Winge (zie figuur 10) en de hoeve van Raelbeek in Linden. Het eerste werd opgetrokken in 1648 en was opgevat als een ruim dubbelhuis met twee verdiepingen en schilddak²⁷.

Op de kaarten van Mortier en Ferraris wordt een vrij precies beeld gegeven van het buitengoed (zie figuren 6 en 8). Beide voorstellingen verschaffen informatie over de verschillende gebouwen en de landschappelijke aanleg van het kasteeldomein. Aan het einde van de 17de eeuw werd het landhuis omringd door een watergracht. De toegang tot het eiland werd verleend via een stenen poort aan de noordelijke zijde van het kasteel, waar zich ook de dorpsweg en de kerk bevonden²⁸.

---

²⁶ Studio Roma 2014: 11.

²⁷ <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

²⁸ Studio Roma 2014: 11.

Figuur 9: Cartouche met jaartal 1661 boven het centrale venster van de tweede verdieping in de noordgevel (© Studio Roma: 10).

Figuur 10: Het kasteel van Sint-Joris-Winge in traditionele bak- en zandsteenstijl, vergelijkbaar met het 17de-eeuwse kasteel van Linden (postkaart, datum onbekend) (© <http://erfgoedbank.tielt-winge.be/detail/default.aspx?id=1523>).

De renovatiecampagne van het kasteel tot een classicistisch geheel (1784)

In 1782 volgde de baron Ferdinand-Charles de Beeckman (1740-1816) zijn schoonvader Jean Lambert de Vroey op als kasteelheer van Linden. Hij was gouverneur van Limburg en burgemeester van Linden. Vanaf 1782 kocht de baron verschillende huizen, akkers en bossen in Linden op waardoor hij meer dan de helft van het grondgebied van de gemeente in zijn bezit had. Hij liet grote renovatie- en uitbreidingswerken uitvoeren aan het landhuis. Zijn schoonzoon Charles Gustave de 'T Serclaes-Tilly volgde hem op in 1834²⁹.

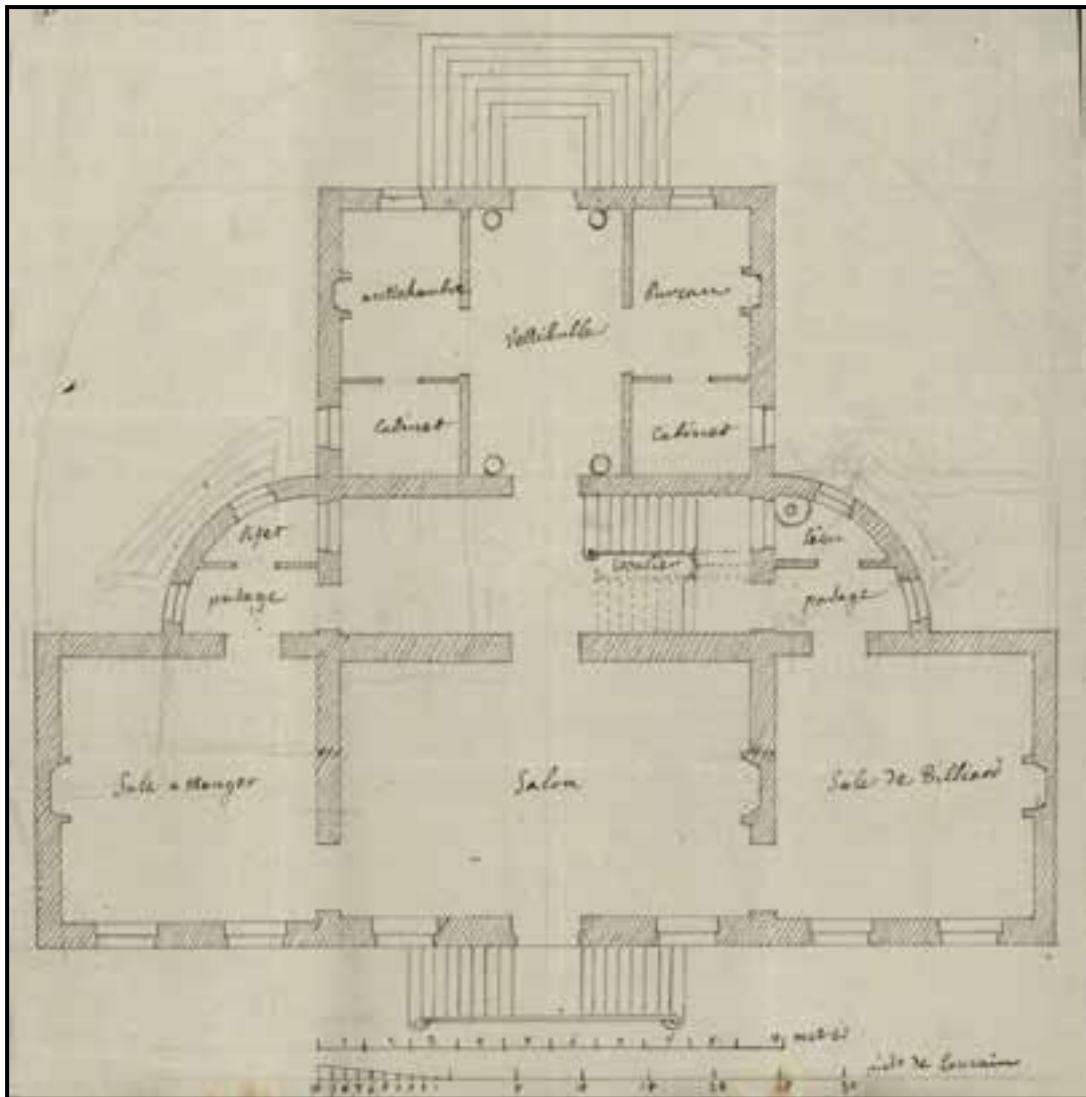
Een eerste renovatiefase vond plaats in 1784. Het landhuis werd toen omgevormd en uitgebreid tot een nieuw kasteel met neoclassicistisch uitzicht. Aan weerszijden werd het gebouw uitgebreid met twee traveeën waardoor een T-vormig grondplan werd bekomen waarvan de voorgevel naar het zuiden was gericht en zeven traveeën telde in plaats van drie (zie figuur 11). De hoogte van het kasteel werd uitgebreid tot twee en een halve verdiepingen (plus kelder) en het gebouw kreeg een schilddak in blauwe leien. Onderaan de gevel bevonden zich zes keldervensters. In de centrale travee van de achtergevel (noordzijde) bevond zich een deuropening die betreden werd via een bordestrap waarvan de drie zijden voorzien waren van trappen. Het grondplan van het vernieuwde kasteel is zichtbaar op het primitief kadasterplan van 1813³⁰, in de Atlas der Buurtwegen (1841), op de kaart van Popp (1842) en op de kaart van Vandermaelen (1846-1854) (zie figuren 12, 13, 14 en 15). Een lithografie van Jobard uit ca. 1820 illustreert de vernieuwde voorgevel (zie figuur 16). In deze periode werd het kasteel ook via een lijnrechte, 500 meter lange dreef verbonden met de pas aangelegde steenweg Leuven-Diest³¹.

---

²⁹ Studio Roma 2014: 13.

³⁰ Studio Roma 2014: 13.

³¹ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be>

Figuur 11: Grondplan eerste verdieping kasteel. S.d. (1780-1870) (© Archief Heemkundige Kring Libbeke, uit Studio Roma 2014: 14).

Figuur 12: Detail uit Primitief Kadasterplan 1813 (© Studio Roma 2014: 13).

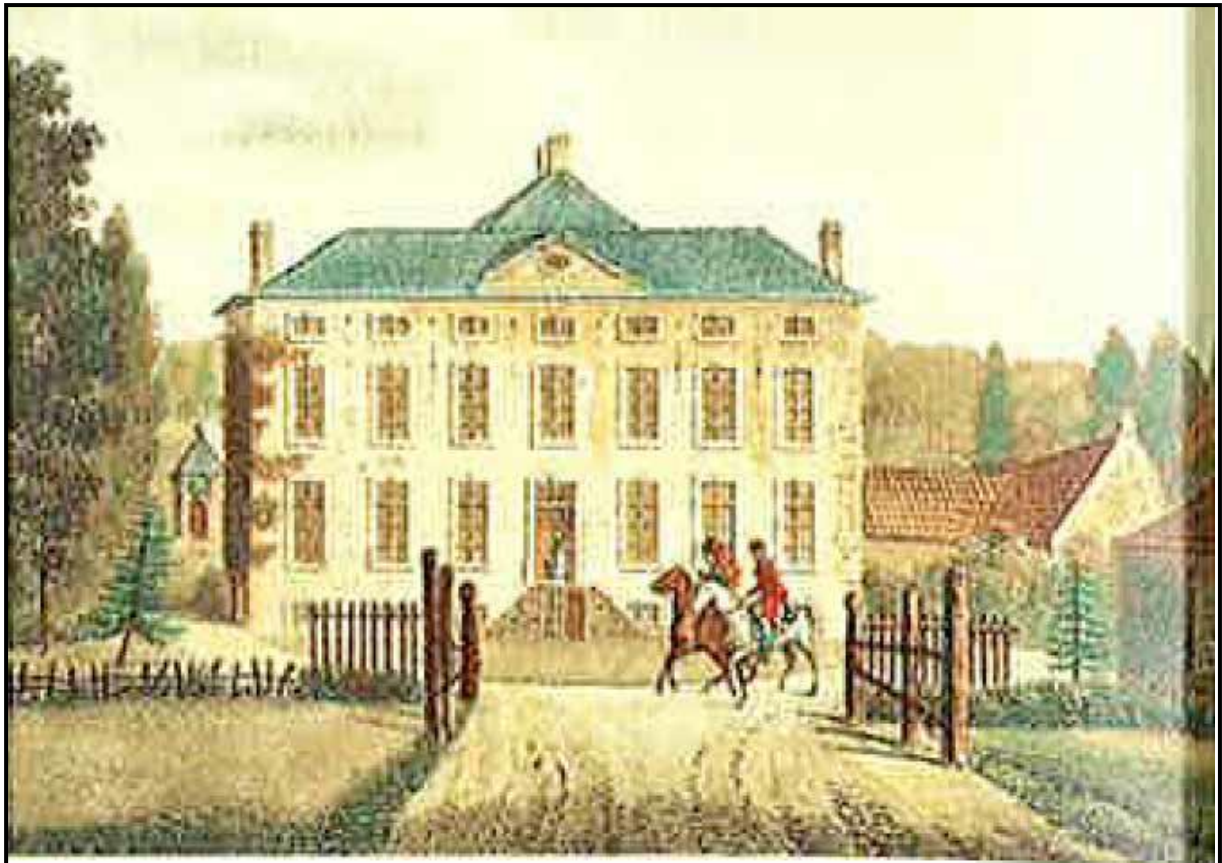
Figuur 13: Kasteeldomein van Linden op de Atlas der Buurtwegen (1841) (© www.geopunt.be).

Figuur 14: Kasteeldomein op de kaart van Vandermaelen (1846-1854) (© www.geopunt.be).

Figuur 15: Kasteeldomein op de kaart van Popp (1842) (© www.geopunt.be).

Figuur 16: Detail van het landhuis en de kasteelhoeve in Linden vanuit het zuiden, lithografie, Jobard, getekend door A. De Marbaix, 1820-1830 (© Deneef 2002, uit Studio Roma 2014: 11).

Tweede renovatiecampagne (1870-1890)

De Franse graaf Emmanuel-Leopold de Beaufort (1812-1886) erfde in 1837 het kasteel van Linden als gevolg van zijn huwelijk met Suzanne 'T Serclaes-Tilly. Na Emmanuel-Leopold erfden vijf generaties lang de eerstgeboren zonen het landhuis: Julius Emmanuel (1841-?), Charles Jules (1871-?), Louis (?-1952), Charles Louis (1915-1979) en de huidige Willy Clément (1951-). De graven de Beaufort hadden hun hoofdverblijfplaats in Brussel en verbleven op regelmatige basis in het kasteel van Linden³².

In de periode 1870-1890 voerde de graaf Julius Emmanuel de Beaufort aanzienlijke vergrotings- en renovatiewerken uit aan het landhuis en verbouwde het tot het huidige neoclassicistisch geïnspireerd gebouw. In 1870 werd het gebouw ingrijpend uitgebreid. Aan de oost- en westelijke voorgevel van het gebouw werden twee rechthoekige

---

³² Studio Roma 2014: 16.

hoekpaviljoenen van drie bouwlagen toegevoegd en de achtergevel werd op dezelfde breedte gebracht als de voorgevel. De drie oorspronkelijke centrale traveeën werden licht vooruitgeschoven ten opzichte van de rest van de achtergevel. Het kasteel had voortaan een quasi rechthoekige plattegrond en bestond uit negen bij vijf traveeën³³.

In 1890 werd de polygonale traptoren toegevoegd en werden de bovenverdieping en het dak van het gebouw gerenoveerd³⁴.

Figuur 17: Aanblik op de voorgevel van het kasteel tijdens de werken.

---

³³ Studio Roma 2014: 16.

³⁴ Studio Roma 2014: 17.

Figuur 18: De verschillende bouwfasen van het kasteel vanaf 1661 (© Studio Roma 2014: 22).

5. ONDERZOEKSMETHODE

5.1. Algemeen

5.1.1. Vraagstelling

De vraagstelling van het onderzoek was gericht op eventuele oudere fasen van het kasteel en de aanleg van de site voor de bouw van het huidige kasteel. Hierbij werden volgende onderzoeksvragen naar voor geschoven in de Bijzondere Voorwaarden³⁵:

- Wat is de aard, omvang, datering, en conservatie van de aangetroffen archeologische resten?
- Hoe verhoudt de site zich in zijn ruimere omgeving met betrekking tot de onderzochte periode(s).
- Zijn er resten van oudere kasteelfases aangetroffen of van oudere aanleg van de site (grachten, tuinaanleg, ...).

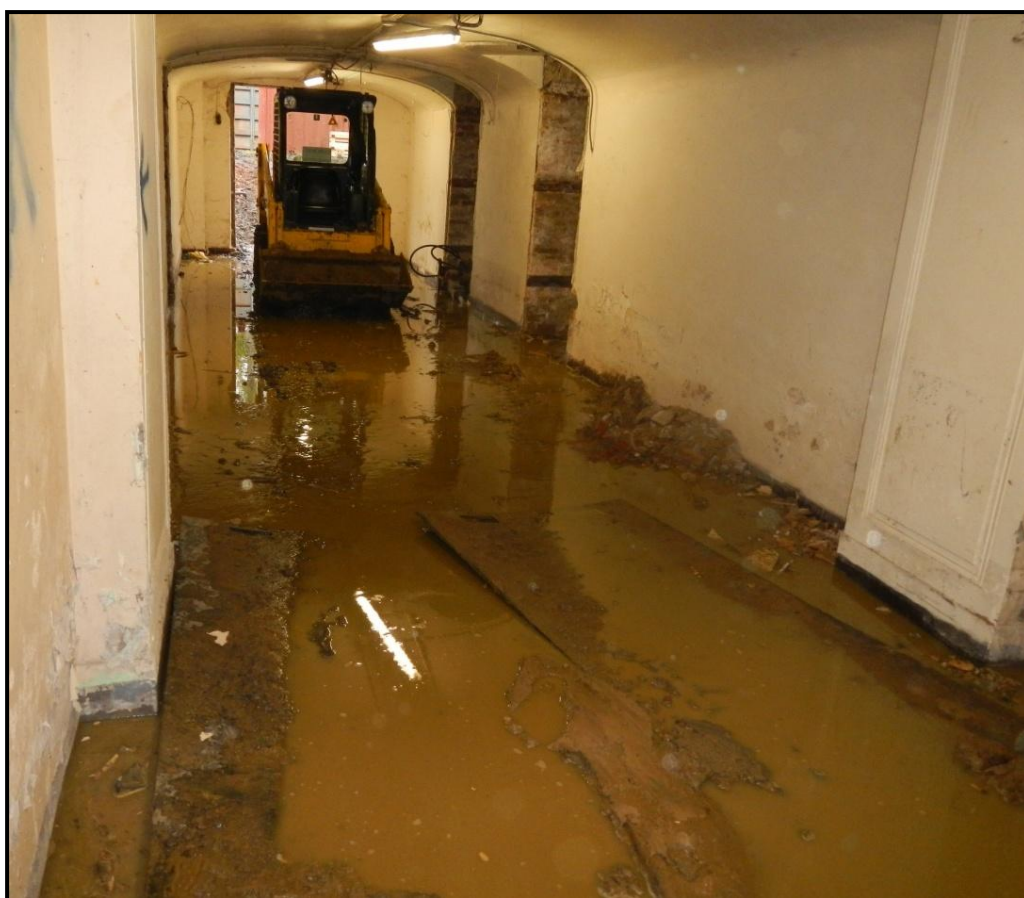
5.1.2. Randvoorwaarden

Het onderzoeksgebied was onderverdeeld in twee zones: de kelder van het kasteel (zone 1) waarvan de verdieping archeologisch begeleid werd, en een zone net ten noorden van het gebouw waar op de locatie van een geplande halfondergrondse parkeergarage een archeologische opgraving werd uitgevoerd (zone 2).

De werkzaamheden in zone 1 waren algemeen gesproken moeilijk uit te voeren. De verschillende aannemers voor de herstellingswerken presteerden onder grote tijdsdruk en het was niet evident om het archeologisch onderzoek in de algemene planning in te passen. Tijdens het bestuderen van de afzonderlijke kelderruimten werd elders in het gebouw gewerkt aan de funderingen. Hierbij werden grote hoeveelheden water gebruikt die hun weg vonden naar de kelder. Verschillende kelderruimtes en de centrale gang stonden al snel onder water (zie figuren 19 en 20) en een dik pakket slijk en modder bemoeilijkte vervolgens het onderzoek. Ook toen het water was weggetrokken had het achtergebleven modderpakket een nadelige impact op de zichtbaarheid, voornamelijk in de centrale gang.

---

³⁵ Bijzondere voorwaarden bij de vergunning voor een archeologische opgraving: Lubbeek (Linden), Diestsesteenweg 31, Kasteel de Beaufort.

Figuur 19: Wateroverlast in zone 1.

Figuur 20: Wateroverlast in zone 1.

In zone 2 waren de omstandigheden relatief goed, ook al diende ook daar onder grote tijdsdruk te worden gepresteerd. In een eerste fase werd de bouwput van de garage uitgegraven, in een tweede fase de resterende oppervlakte tussen de bouwput en het kasteel. De werkzaamheden van fase 1 verliepen vrijwel probleemloos. Gedurende fase 2 werden onmiddellijk ten oosten van de werkput werken aan de funderingen van het kasteel gestart. Deze veroorzaakten grote hinder tijdens het archeologisch onderzoek, voornamelijk in de vorm van water- en slijkoverlast in de werkput (zie figuur 21).

Figuur 21: Zone 2. Water en modder belemmeren het archeologisch onderzoek.

5.2. Beschrijving

5.2.1. Voorbereiding

Voorafgaand aan het archeologisch onderzoek werd in opdracht van de bouwheer door Studio Roma cvba een bouwhistorische studie uitgevoerd naar het kasteel en het kasteeldomein³⁶. Op 9 oktober 2014 vond de startvergadering voor het archeologisch onderzoek plaats, waar de nodige praktische afspraken werden gemaakt.

5.2.2. Veldwerk

Het te onderzoeken terrein werd onderverdeeld in 2 zones (zie bijlage 1). Zone 1 komt overeen met de kelder van het kasteel. Deze werd nogmaals onderverdeeld op basis van de afzonderlijke kelderruimten, van kelder 0 (centrale gang) tot en met kelder 14. Deze nummering komt niet overeen met de nummering van de bouwheer. In zone 1 gebeurde de afgraving met een minigraver die toeliet vlot in de kelder te manoevreren. De uitgraving gebeurde tot de diepte die bereikt diende te worden voor de aanleg van de nieuwe, verlaagde betonvloer, ongeveer 0,7m onder het oorspronkelijke vloerniveau. Een archeoloog volgde deze verdieping op. In de kelders waar archeologische resten werden aangetroffen werden deze onderzocht en gedocumenteerd zoals voorgeschreven in de bijzondere voorwaarden opgesteld voor het onderzoek.

Zone 2 komt overeen met de werkput voor de parkeergarage. Deze had een oppervlakte van ca. 11 x 11m, vertrekkend van het centrale gedeelte van de noordegevel van het kasteel en diende te worden uitgegraven tot ca. 1,70m onder het maaiveld (ca. +31,30m TAW). Voor het afgraven werd gebruik gemaakt van een rupskraan met een platte graafbak van 1,20m breed. De uitgraving gebeurde onder aanwijzen van een archeoloog. Er werd initieel verdiept tot het eerste archeologische niveau. Dit niveau kwam nagenoeg overeen met de vereiste diepte van de werkput.

Onmiddellijk na het uitgraven werden de sporen opgeschaafd, gefotografeerd en beschreven, waarna het grondplan kon worden ingetekend op millimeterpapier op schaal 1:50. Enkele profielwanden van de werkput werden gefotografeerd, beschreven en getekend op schaal 1:20. Voor de registratie van de sporen en het benoemen van de foto's werd de code LIWI14 (**L**inden – **W**it Kasteel 2014) gebruikt. Alle vondsten werden gerecupereerd per context en in een vondstenzakje gestoken samen met een

---

³⁶ Studio Roma 2014.

vondstenkaartje. Er werden bulkmonsters genomen van de inhoud van een van de aangetroffen structuren (zie verder).

5.2.3. Vondstverwerking en rapportage

Na het veldwerk werd van start gegaan met de vondstverwerking en de rapportage volgens de vastgelegde richtlijnen. Alle tekeningen, foto's en lijsten werden ingevoerd in een databasesysteem. De vondsten werden gewassen, gedroogd en verpakt volgens de regels van de kunst. Vervolgens werd het grondplan, de profieltekeningen en enkele coupetekeningen verwerkt met behulp van de programma's Autocad en Illustrator. Als laatste werd het rapport geschreven.

6. BESCHRIJVING VAN DE AANGETROFFEN SPOREN

6.1. Stratigrafie

Tijdens het archeologisch onderzoek werd bevestigd dat de moederbodem bestond uit een leempakket dat doorgaans gereduceerd was, maar plaatselijk een roestbruine kleur vertoonde. Dit pakket bevond zich in zone 1 onmiddellijk onder de stabilisatielaag voor de keldervloer en in zone 2 op een diepte van 1,4m onder het maaiveld.

De stratigrafie in zone 1 was zeer eenvoudig. De funderingen van het kasteel werden immers rechtstreeks in de moederbodem gebouwd en de aanwezige archeologische sporen bevonden zich in de moederbodem.

In zone 2 bevonden zich boven de moederbodem enkele bruingele antropogene ophogingspakketten. Er waren geen sporen van bodemvorming. Tijdens het uitgraven van de werkput in zone 2 was de archeologische opbouw van het terrein nog niet duidelijk, het betrof immers voornamelijk roestbruine ophogingspakketten. In de profielen die na uitgraving werden geregistreerd vertoonde zich een duidelijker beeld van verschillende pakketten.

6.2. Resultaten

Voor situering van de besproken sporen wordt verwezen naar de plannen achteraan dit rapport als bijlage.

6.2.1. Zone 1 - Kelder

De verdieping van de kelder gebeurde in twee fasen: een eerste verdieping van ongeveer 0,5m, na de verwijdering van de aanwezige tegelvloer, en een tweede verdieping van ca. 0,2m die op een later tijdstip plaatsvond. Zoals eerder vermeld bemoeilijkte de overvloedige aanwezigheid van water en slijk de eerste fase van het onderzoek.

De archeologische opbouw was gelijkaardig in de hele kelder. Het onderste onderzochte pakket (S3) was blauwig grijs van kleur en vrij lemig van textuur en bevond zich in alle kelderruimten. Hierboven bevond zich een –eveneens lemig – beige pakket zonder veel inclusies (S2). Beide pakketten waren zeer compact. Mogelijk gaat het om hetzelfde pakket dat verkleurde onder invloed van water, en vermoedelijk is dit ook de moederbodem. Om de gelaagdheid binnen de kelder te verifiëren werden in verschillende kelderruimten proefputten gegraven. Dit gebeurde in kelderruimten 1, 3, 9 en 10. De overige kelderruimten werden opgevolgd tijdens het machinaal uitgraven. In kelders 0, 1, 3, 8a en 8b werden archeologische sporen aangetroffen.

6.2.1.1. Kelder 0

Kelder 0 (zie bijlagen 1 en 2), ofwel de centrale gang, was over het algemeen moeilijk op te volgen omdat dit de doorgang was voor de afvoer van grond tijdens de verdiepingswerken. Net ten zuidwesten van het centrale gedeelte van het kasteel werden in de centrale gang resten van een beerput aangetroffen (zie figuren 22 en 23). Deze was rechtstreeks in de moederbodem aangelegd, zonder zichtbare insteek. De constructie bestond uit een bakstenen vloer (S70)(afmetingen baksteen: 24,0 x 12,0 x 7,0cm) en een bakstenen muur (afmetingen baksteen: 24,0 x 12,0 x 7,0cm)(zie figuur 22), slechts twee stenen hoog bewaard. Zowel de vloer als de muren droegen restanten van zwarte beeraanslag. De volledige beerput was leeggeruimd en gevuld met afbraakpuin (S15)(zie figuur 23). Er werd geen aardewerk aangetroffen dat deze beerput zou kunnen dateren.

Figuur 22: Beerput, gezien vanuit het westen.

Figuur 23: Vloer en puinvulling beerput.

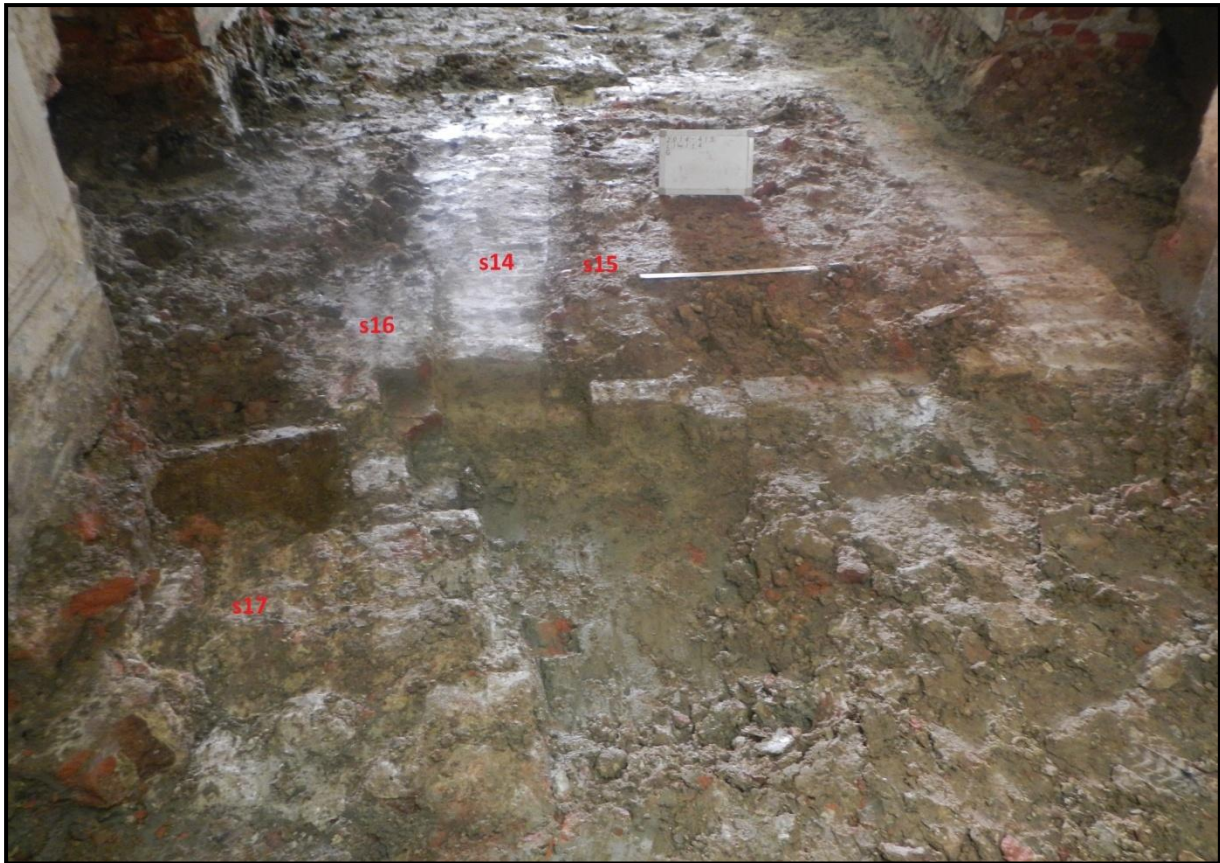

Ten zuidoosten van de beerput bevond zich een zeer slecht bewaarde opgaande muur, S16 (zie figuur 24, 25). Deze muur was tegen S14 aangebouwd en bestond uit bakstenen met formaat 25,0 x 12,0 x 7,0cm en zandige kalkmortel en was opgebouwd in halfsteens verband. Deze muur was slecht bewaard en de functie en verdere verbanden zijn dan ook niet duidelijk.

Eveneens ouder dan S16 is S17 dat bestaat uit blokken ijzerzandsteen, zandsteen en baksteenfragmenten en zich onder de keldermuur voortzet. Vermoedelijk gaat het om een deel van de fundering van het kasteel.

Figuur 24: Fundering in zand- en ijzerzandsteen (S17) en muurrestanten S16.

Figuur 25: Sporen 14, 15, 16 en 17, gezien vanuit het oosten.

6.2.1.2. Kelder 1

In kelder 1 werden twee proefsleuven aangelegd (zie bijlagen 1 en 2). Deze gaven een zicht op de opbouw van de archeologische niveaus in de ruimte. Net als elders in de kelder bevond zich ook in deze ruimte een beigebruine, vrij lemige en zeer compacte laag (S7, gelijk aan S3 en S13, dit is waarschijnlijk de moederbodem). Hierboven bevond zich een vrij puinig leemlaagje (S6) en een mortellaag in lemige kalkmortel (S5) die het legbed vormen van de uitgebroken tegelvloer die zich in deze ruimte bevond.

Stratigrafisch onder S6, ingegraven in S7, en onder de muren van de huidige kelder bevonden zich bakstenen (24,0 x 12,0 x 6,0cm) in verband, doorgaans goed bewaard, soms in puinige toestand. Deze baksteenfundering lag boven natuurstenen funderingsblokken in grote brokken zandsteen en ijzerzandsteen (S9) (zie figuur 26, 27).

In het oostelijke deel van deze kelderruimte bevond zich een muurtje in baksteen (22,0 x 10,0 x 5,5cm) dat echter grotendeels was uitgebroken, vermoedelijk bij aanleg van de moderne vloer (zie figuur 28). Waar bewaard was het slechts één tot drie stenen hoog. Behalve de partiële bewaring van de muur, wijzen ook uitbraakspoor S11 en puinspoor S12 op de afbraak ervan. Over originele opstand en verloop is weinig te zeggen. Gezien de situering en structuur gaat het waarschijnlijk om een intern scheidingsmuurtje in de kelder van het kasteel.

Figuur 26: Fundering S8 (baksteen) en S9 (natuursteen).

Figuur 27: Fundering kasteel in natuursteen (S9).

Figuur 28: Detail fundering (S8, S9) en keldermuurtje (S10).

6.2.1.3. Kelder 3

Kelder 3 bevindt zich in het centrale gedeelte van het kasteel (zie bijlagen 1 en 2). Het onderzoek van deze ruimte werd bemoeilijkt door grondwater en water en slijk afkomstig van de werkzaamheden aan de buitenzijde van het kasteel. Toch was het mogelijk de nodige vaststellingen te doen. Net als in de overige kelderruimten werd kelder 3 overheerst door de aanwezigheid van een blauwig grijze, erg lemige laag (S3) die plaatselijk beigebruin van kleur was (S2). In de noordoosthoek van de kelderruimte bevond zich een restant van een robuuste fundering in ijzerzandsteen (S1, zie figuur 29, 30). Deze fundering wijkt af van de fundering die elders werd aangetroffen (kelder 1) in die zin dat het verloop van de huidige muren niet wordt gevolgd. Het betreft een robuust blok in ijzerzandsteen. De restanten bevonden zich in L-vorm ten opzichte van de huidige binnenmuur. Er werden geen dateerbare elementen aangetroffen, maar gezien de positie en de locatie ervan gaat het mogelijk om een restant van de fundering van het kasteel voor de uitbreiding met de zijvleugels. In dat geval zou het gaan om een van de hoekfunderingen van het toenmalige –kleinere- gebouw. Tegen de westzijde van deze funderingsresten bevond zich een klein muurfragment in baksteenbrokken (S4) (zie figuur 30). Door het grondwater was het moeilijk te verdiepen om deze muur in detail te onderzoeken.

Figuur 29: Funderingsblok S1 in vlak.

Figuur 30: Funderingsblok S1 en muurtje S4.

6.2.1.4. Kelder 8a en 8b

Kelderruimten 8a en 8b bevinden zich in de zuidhoek van het kasteel (zie bijlagen 1 en 2). In deze ruimten werden geen grondsporen aangetroffen. Onder de huidige buiten- en keldermuren bevond zich wel een resem funderingspalen, bedoeld om de constructie te ondersteunen. In ruimte 8b volgden zij de huidige verloop van de muren. In kelder 8a weken zij daarvan af en gaven het oorspronkelijke verloop van de muren aan, voor de aanbouw van de uitsprong (zie figuur 31) (zie verder).

De diameter van de palen valt uiteen in drie groepen: palen met een diameter van 9 à 10cm, met een diameter van 12 à 14 cm, en ten slotte met een diameter van 16 à 17 cm. Op moment van opleveren van dit rapport was nog niet duidelijk of een dendrochronologische datering van deze palen mogelijk is. Indien dergelijke analyse echter resultaten oplevert, dan zal het verslag daarvan als *addendum* bij dit rapport worden ingediend.

Figuur 31: Funderingspalen in kelder 8a, S75.

6.2.1.5. Kelders 9 en 10

In kelders 9 en 10 werd door middel van een beperkte proefsleuf gepeild naar de eventuele aanwezigheid van archeologische sporen en naar de archeologische opbouw van de ruimten. In deze kelders, en dat geldt ook voor de overige kelderruimten waar de uitgraving door de kraan werd opgevolgd, werden geen archeologische sporen aangetroffen, enkel de lagen (S2 en S3 die overeenkomen met de moederbodem) zoals eerder beschreven.

6.2.2. Zone 2 – Parkeergarage

Ten noorden van het kasteel werd een bouwput uitgegraven voor de aanleg van een halfondergrondse parkeergarage, verbonden met de bestaande kelder en toegankelijk via een hellend vlak in het westen (zie bijlage 1). Deze bouwput had een oppervlakte van ca. 11 x 11m en was 1,70m diep. Op deze diepte werd de moederbodem bereikt die als gevolg van reductie grijsig blauw van kleur was en erg lemig van samenstelling. In de moederbodem waren geen grondsporen aanwezig. Boven de moederbodem bevond zich S23. Deze laag bestond uit groenig grijs, licht lemig zand, was gemiddeld 0,2m dik en besloeg de volledige oppervlakte van de werkput³⁷(zie figuren 38, 39 en 40 en bijlage 3).

In het zuidelijke deel van de werkput, tegen de profielwand aan, bevond zich een rij van vier dikke palen (doorsnede ca. 20cm) (S42-45) en vervolgens zeven smallere paaltjes (doorsnede 6 à 10cm)(S46-52)(zie figuur 32, bijlage 2 en 3). Tegen de zuidzijde van de palen waren planken gespijkerd met een dikte van ca. 2,5cm. Ten noorden van de palen en planken bevond zich S54. Dit was een vrij vaste blauwgrijze zandige leemlaag waarin zich baksteen- en tegelfragmenten (<5cm) bevonden. Hoe de muur en de palen geïnterpreteerd moeten worden is niet zeker. Relevante gegevens bevinden zich ten noorden van de werkput en het probleem zal enkel bij eventueel toekomstig archeologisch onderzoek kunnen worden uitgeklaard.

Boven de palen, en boven S54, bevond zich laag S61. Dit was een zeer vaste, bruinig gele leemlaag met een kleine hoeveelheid baksteenbrokjes (zie profiel 2: figuur 39 en bijlage 3). In deze laag werd een insteek gegraven (S71 en S72) om muur S40 te bouwen. Deze was opgebouwd uit bakstenen (formaat 22,0 x 9,0 x 5,5cm) en zeer zandige kalkmortel en werd gedeeltelijk afgebroken. Verloop en functie waren niet duidelijk, maar de muur lijkt in zuidelijke richting niet verder te lopen dan aangegeven op het grondplan (zie bijlage 2). In het vlak zijn nergens uitbraaksporen, muurresten of andere indicaties die aangeven dat de muur zich zou hebben voortgezet.

---

³⁷ Plaatselijk werd deze laag S20 genoemd. Het is mogelijk dat op sommige foto's naar S20 wordt verwezen in plaats van naar S23. Deze lagen komen overeen.

Figuur 32: Profiel 2, detail palenrij.

S59 was een laag die bestond uit afbraakpuin (veel baksteen en kalkmortel, maar ook veel leisteen) van muur S40. S58, hierboven, bestond uit vrij los bruinig geel lemig zand met kleine puinfracties. S33, ook zichtbaar in profielen 1 en 3, bevond zich in profiel 2 boven S58. Deze laag was vrij korrelig, geelbruin van kleur en bestond uit licht lemig zand. S69, enkel zichtbaar in profiel 3, een paarsige gele laag met een licht lemige textuur, bevond zich boven S33. Hierboven situeerde zich laag S34, een gelige, gevlekte leemlaag. Vermoedelijk was deze dezelfde als leemlaag S57, maar door het kleurverschil (S57 is eerder wittig groen) werden deze afzonderlijk genummerd. Stratigrafisch bevonden zij zich beide op een gelijkaardige positie, boven S33 en onder S35. S35, bestaande uit licht humeus zand en een kleine hoeveelheid baksteenbrokken, bevond zich hierboven. S36 was een gelijkaardig pakket, maar zonder baksteen, en bevond zich boven S35 en onder de laag teelaarde.

Lagen S58, S33, S69, S34 (= S57), S35 en S36 waren ophogingspakketten van allerlei aard (zie profielen 1, 2 en 3, figuren 38, 39 en 40). Omdat vele hiervan een gelijkaardige kleur en textuur hadden, werden de verschillende pakketten tijdens het uitgraven niet herkend en werden zij alle onder S30 gegroepeerd. Pas bij het bestuderen van verschillende profielen werd duidelijk dat het om verschillende pakketten ging.

Laag S35 fungeerde als basis voor insteek S67 die werd gegraven voor de aanleg van een 'afvoerkanaal' (S28, S63, S64) (zie profiel 3, figuur 40, bijlagen 2 en 3). Dit strekte zich uit van oost naar west in de werkput, ongeveer evenwijdig met de noordelijke kasteelgevel (zie figuur 33). Het kanaaltje met een breedte van ca. 0,5m en een ongekende lengte bestond uit een bakstenen vloer (S64), een bakstenen opstand (S28, baksteenformaat: 20,0 x 9,0 x 5,5cm, zeer zachte zandige kalkmortel) en een zadeldak gevormd door twee rijen bakstenen op hun smalle zijde (S29, baksteenformaat 24,0 x 11,0 x 5,5cm). Het hoogteverschil tussen vloer en onderzijde dak bedroeg ca. 0,35m. Het centrale gedeelte van de zuidelijke zijmuur was moeilijk bestudeerbaar als gevolg van storende bemalingsinfrastructuur (afzuigbuizen en een houten staketsel ter ondersteuning hiervan). In het oostelijke gedeelte bevond zich een aftakking van het kanaal die richting het kasteel liep (S63) (zie figuur 34). Hiervan was enkel de aanzet bewaard. Het 'afvoerkanaal' zelf was tot de nok gevuld met S31, een vulling van donker bruinig grijs lemig zand met weinig bouwafval en weinig aardewerk. Van de onderste vulling werd ca. 10 liter in bulk ingezameld en uitgezeefd (zie verder).

Net ten zuiden van de structuur, tegen de westelijke werkputrand aan, bevond zich een restant van een andere bakstenen structuur (S68, baksteenformaat 22,0 x 10,0 x 5,0cm) (zie figuur 40 en bijlage 3). Initieel werd verondersteld dat deze deel uitmaakte van S28, maar in profiel 3 was duidelijk te zien dat deze resten ouder zijn dan de insteek (S67) en zich onder laag S33 bevinden. Slechts enkele bakstenen bleven bewaard en het is bijgevolg moeilijk een functie te suggereren.

Insteek S37 werd gegraven in S36 voor de aanleg van een ander type afwateringskanaal. Het betreft een bevloerde en gewelfde structuur met een breedte van ca. 0,9m (zie figuren 35 en 36). Twee evenwijdige baksteenmuren (S18, baksteenformaat 21,0 x 9,5 x 6,0cm) liepen van oost naar west en waren iedere 1,1m à 1,2m voorzien van 'steunberen' aan weerszijden (S19). De afstand tussen vloer en gewelf bedroeg 0,4m. Er werd geen archeologisch materiaal aangetroffen in de constructie. In het uiterste westen van de werkput doorsneed deze structuur het eerder beschreven 'afvoerkanaal' S28 en dateert bijgevolg van een later tijdstip (zie figuur 36).

Figuur 33: Kanaaltje S28.

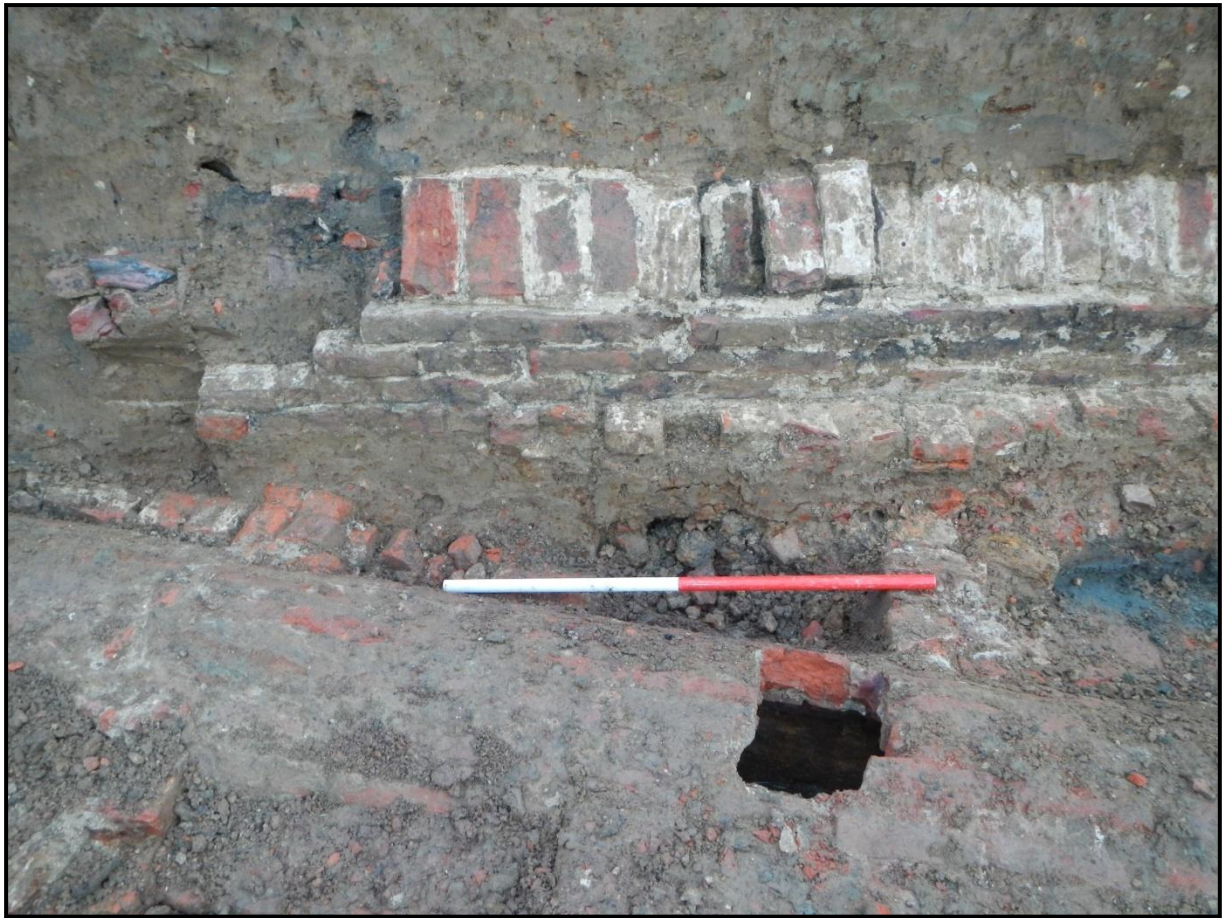

Figuur 34: Detail S63, S28.

Figuur 35: Kanaaltje S18, S19.

Figuur 36: Oversnijden van S28 (boven) door S18 (onder).

Tussen de noordelijke gevel van het kasteel en S28 werden enkele sporen aangetroffen. Het betreft enkele palen – drie werden herkend (S76, S77, S78) - en een langwerpig puinspoor (S79) evenwijdig met de gevel. Zoals eerder aangegeven werd onderzoek in dit gedeelte van de werkput gehinderd door de voortgaande werken aan de fundering van het kasteel. De sporen werden geregistreerd, maar konden naderhand niet van nabij worden onderzocht door een grote hoeveelheid water en slijk op het werkvlak (zie figuur 21). De werkput werd opengelegd tot tegen de fundering. Zo werd de opbouw van de onderbouw van het kasteel zichtbaar. Op figuur 37 is deze te zien. De onderkant van de fundering is zichtbaar en loopt tot ca. 1m onder het maaiveld.

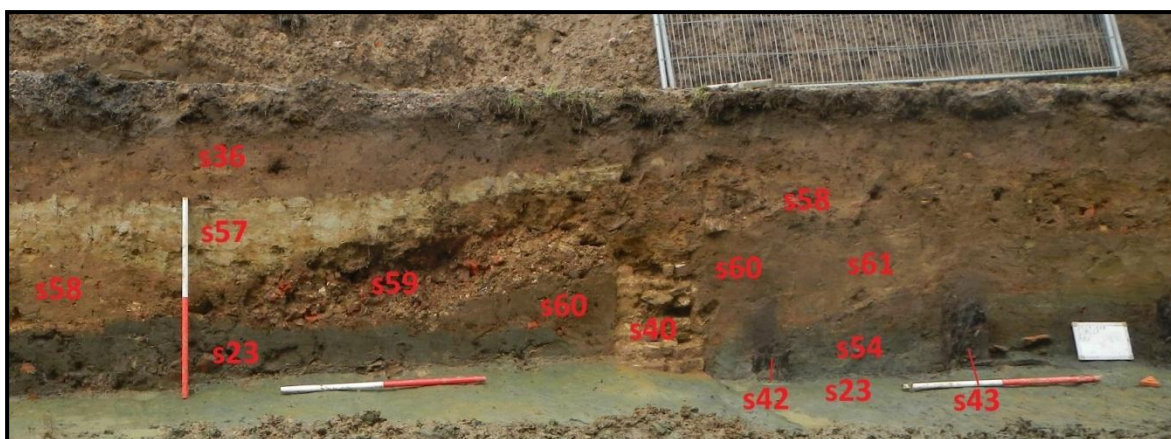

Figuur 37: Fundering in ijzerzandsteen van huidig kasteel.

Figuur 38: Zone 2, profiel 1 (zie ook bijlage 3).

Figuur 39: Zone 2, profiel 2 (zie ook bijlage 3).

Figuur 40: Profiel 3 (zie ook bijlage 3).

7. BASISANALYSE VAN DE VONDSTEN

7.1. Aardewerk

7.1.1. Zone 1

Uit zone 1 kon bijna geen materiaal worden gerecupereerd. De sporen die er werden aangetroffen bevatten geen archeologisch materiaal. De beerput (S14) was na einde gebruik volledig geledigd en met puin gevuld en bevatte geen materiaal dat kon helpen bij interpretatie of datering.

Bij het uitgraven van kelder 7 werden twee scherven afkomstig van een kruik in steengoed uit Westerwald (inv. nr. 20) aangetroffen. Zij zijn te dateren in de late 17de of 18de eeuw.

7.1.2. Zone 2

In zone 2 werd in verschillende lagen aardewerk aangetroffen. Bij het verdiepen werd het archeologisch materiaal uit lagen S33, S34, S35, S36, S57, S58, S61, S66 en S69 samen ingezameld onder gezamenlijke noemer S30. Vondsten die aan deze lagen afzonderlijk werden toegeschreven zijn met zekerheid afkomstig uit de betreffende lagen.

7.1.2.1. S23

In deze laag, die zich over nagenoeg heel de werkput uitspreidde en die zich net boven de moederbodem bevond, werd een kleine hoeveelheid aardewerk aangetroffen:

- Een fragment van een bord uit faience (inv. nr. 11). Vlagfragment, zonder decoratie. Datering: na tweede helft 17de eeuw, vermoedelijk 1750-1850.
- Enkele fragmenten roodbakkend, loodgeglazuurd aardewerk:
  - Drie grote fragmenten (inv. nr. 10) (gemiddeld >16cm²) van vlag en spiegel van een bord met vlakke bodem. Redelijk grofgemagerde klei. Loodgeglazuurd aan binnen- en buitenzijde.
  - Een fragment (inv. nr. 12) (>16cm²) van de basis van een oor van een grote kruik. Aan binnenzijde sterk geribbeld en met loodglazuur en mangaanspatten. Buitenzijde loodgeglazuurd. Vrij grove magering.

7.1.2.2. S31

S31 is de inhoud van het afvoerkanaaltje S28. Het aardewerk en botmateriaal werd handmatig ingezameld. Er werd een hoeveelheid van 10 liter uitgezeefd, maar dit gaf geen resultaat.

- De laag bevatte drie fragmenten van een ondiepe steelpan (inv. nr. 21) met platte bodem en geschulpte steel. De pan is aan binnen- en buitenzijde afgewerkt met loodglazuur, de steel is ongeglazuurd. Vermoedelijk dateert deze uit de 17de eeuw.
- Een randfragment van een grape of kom (inv. nr. 22) met nagenoeg horizontale rand die meerdere ribben vertoont in roodbakkend aardewerk. Loodglazuur aan binnenzijde. Vrij grof gemagerd met chamotte. Dergelijke kommen werden reeds in Brussel opgegraven en hun verspreidingsgebied lijkt beperkt tot Brabant, waar ze dikwijls voorkomen in vooral 16de-eeuwse contexten (p276-278)³⁸.
- Een klein wandfragment (inv. nr. 23) moet vermoedelijk geïdentificeerd worden als roodbeschilderd aardewerk (zgn. 'Pingsdorfaardewerk'). Het gaat om een kleine (4cm²) dunwandige (2mm) wandscherf in geelroze pasta.

7.1.2.3. S38

In S38 werd een kleine hoeveelheid aardewerk aangetroffen, behorende tot hetzelfde individu. Het gaat om een kom met standring in witbakkende klei (inv. nr. 2). De kom is aan binnen- en buitenzijde geglazuurd met loodglazuur die een gele kleur heeft door het witte baksel. Waarschijnlijk is dit individu te dateren in de 17de eeuw.

7.1.2.4. S54

Hieruit werd slechts één klein aardewerkfragment gerecupereerd (inv. n°1). Het betreft een scherf protosteengoed (4cm²) (datering: 13de eeuw of het begin van de 14de eeuw) zonder oppervlaktebehandeling.

---

³⁸ D. Van Eenhooge, Grafelijk afval. Onderzoek van een beerput uit het Hof van Hoogstraten te Brussel, in *Archeologie in Vlaanderen V* – 1995/1996: 263-301.

7.1.2.5. S68

Uit deze laag werden twee kleine aardewerkfragmenten ingezameld:

- 1 fragment steengoed (inv. nr. 14). Randfragment (4cm²) uit Raeren.
- 1 randfragment ongeglazuurd roodbakkend aardewerk (inv. nr. 15), vermoedelijk afkomstig van een bloempot.

7.1.2.6. S58

Ook uit S58 kon slechts één scherf gerecupereerd worden bij het opkuisen van profiel 2. Het betreft een bordfragment in faience (inv. nr. 19). Datering: vanaf de 17de eeuw.

7.2. Overige materiaalcategorieën

7.2.1. Metaal

Metaalvondsten waren eerder beperkt in aantal. Een opvallende vondst was een (dak-) gootfragment dat zich in het vlak in de moederbodem en onmiddellijk onder laag S20 bevond (zie figuren 41 en 42). Van deze goot, gemaakt in zink, was ongeveer 2,4m in redelijke staat bewaard. De breedte ervan was 15cm, de diepte 6cm. Om de 60cm bevond zich een 'overkappingsstaafje' tussen beide randen. In het zuiden werd deze oversneden door S18. Vermoedelijk bevond de goot zich niet *in situ*, maar een afdruk lijkt zich wel verder te zetten in het vlak. Op de bodem van de goot bevond zich een lemig bezinkingslaagje van minder dan 1cm dik (S24). Hierin werd geen materiaal aangetroffen. Een fragment van de goot werd gerecupereerd voor eventueel verdere studie.

Figuur 41: Zinken goot (S22) in vlak.

Figuur 42: Goot S22 overbouwd door S18.

7.2.2. Dierlijk bot

In laag S58 bevond zich een mesheft in been (inv. nr. 8) (zie figuur 43) waarin ook redelijk wat metaal bewaard bleef.

7.2.3. Glas

Ter hoogte van S22 werden twee grote bodems van glazen flessen aangetroffen (PV2 en PV3 op grondplan zone 2, zie bijlage 2). Het gaat om flessen van het *onion*-type uit de 17de of 18de eeuw. Deze flessen werden gebruikt voor de opslag van heel verscheiden vloeistoffen: drank, zoals bier, wijn en likeur, maar ook azijn, olie en allerlei farmaceutische en medicinale vloeistoffen³⁹. PV3 bevond zich net onder het uiteinde van de goot.

Figuur 43: Benen heft van mes uit S58 (inventarisnr. 8).

---

³⁹ I. Zeebroek 2010: 260.

8. DATERING EN INTERPRETATIE VAN DE VINDPLAATS

De vooropgestelde onderzoeksvragen zullen in dit hoofdstuk samen behandeld worden:

- Wat is de aard, omvang, datering, en conservatie van de aangetroffen archeologische resten?
- Hoe verhoudt de site zich in zijn ruimere omgeving met betrekking tot de onderzochte periode(s).
- Zijn er resten van oudere kasteelfases aangetroffen of van oudere aanleg van de site (grachten, tuinaanleg, ...).

8.1. Zone 1

Archeologische sporen in zone 1 waren eerder beperkt.

- Kelder 0, centrale gang

Hoewel voor de beerput geen datering kon worden gegeven, is wel de locatie ervan opvallend: net buiten de westelijke buitengevel van het kasteel van 1661 (een overzicht van de verschillende bouwfases is te zien op figuur 18). Dit laat bijgevolg vermoeden dat deze beerput met deze fase geassocieerd moet worden en dat deze wanneer het kasteel werd vergroot, hetzij in 1782-1784, hetzij in 1870-1890, werd afgebroken. Bij de uitbreiding van 1782 bevond de structuur zich nog steeds aan de buitenzijde van het kasteel, de mogelijkheid bestaat dus dat deze toen nog in gebruik was. Dit veranderde met de uitbreiding in 1870-1890 en het is dus waarschijnlijk dat de afbraak en opvulling met puin in deze periode moet worden gesitueerd. De ijzerzandstenen funderingsblokken die ten zuidoosten van de beerput werden aangetroffen behoren vermoedelijk tot het kasteel van 1661, maar er werden geen verdere aanwijzingen voor gevonden.

- Kelder 1

Dit gedeelte van het kasteel behoort tot de vleugel die werd bijgebouwd door Julius Emmanuel de Beaufort in 1870-1890, toen deze aanzienlijke vergrotings- en renovatiewerken uitvoerde aan het kasteel. De ijzerzandstenen fundering die zich onder de noordelijke buitenmuur bevond zal ook in deze periode moeten worden gedateerd. Er werd geen archeologisch materiaal aangetroffen dat deze datering ook kan

bevestigen. Ook het tussenmuurtje dat er werd aangetroffen zal van na de uitbreiding dateren, maar ook hier zijn geen verdere details over beschikbaar.

- Kelder 3

De ijzerzandstenen fundering die in de noordoosthoek van kelder 3 werd aangetroffen kan mogelijk geassocieerd worden met het kasteel zoals dat werd aangelegd in 1661 door Jan-Frans Lambert-Baltazar de Vroey. Ook ditmaal zijn er echter niet voldoende gegevens om die datering verder te staven.

- Kelder 8a en 8b

In deze ruimten werden onder alle binnenmuren dikke houten funderingspalen aangetroffen. Enkele palen werden gerecupereerd voor eventueel dendrochronologisch onderzoek. Het is waarschijnlijk dat deze palen dateren van de grote uitbreidingsfase die het kasteel kende in 1870-1890. Hun verloop komt overeen met dat van de nieuw aangebouwde zijvleugel van het kasteel die dateert van deze periode. De fundering dateert met zekerheid van voor 1890. Toen werd de zijtoren toegevoegd door Julius Emmanuel de Beaufort, waardoor het kasteel een uitsprong kreeg in de westgevel. De palen volgen dit nieuwe verloop duidelijk niet. Mogelijk zijn ook de binnenmuren tussen kelder 8a en 8b een toevoeging uit 1890.

Van het kasteel van voor 1661 werden geen restanten teruggevonden. Dit kan erop wijzen dat dit zich elders bevond. Anderzijds werd de kelder slechts onderzocht tot een diepte waarop de nieuwe vloer zou worden aangelegd. Het is niet uit te sluiten dat zich dieper toch oudere resten zouden bevinden.

8.2. Zone 2

De voornaamste archeologische sporen die in zone 2 werden aangetroffen zijn beide overdekte kanaaltjes waarvan het ene (S18) het andere (S28) doorsnijdt, een muurrestant (S40), een palenrij met planken (S42-52, S62), een tweede palenrij (S76-78) en een puinspoor (S79). Deze zone geeft een beeld van een vrij korte tijdsperiode, zo blijkt voornamelijk uit het aangetroffen aardewerk en glas. Enkele scherven (een klein fragment protosteengoed uit S54 en een klein fragment vermoedelijk roodbeschilderd uit S31) wijzen er op dat de site, zoals ook aan de hand van historische bronnen kon worden aangetoond, in gebruik was in de hoge middeleeuwen. Deze zeer kleine hoeveelheid aardewerk laat niet toe verdere conclusies te trekken.

Het meeste materiaal (glas en aardewerk) kan gedateerd worden in de 17de en 18de eeuw, ook de artefacten die zich net boven de moederbodem bevonden. Deze perioden komen overeen met de belangrijkste verbouwingsfasen aan het kasteel. In 1663, 1784 en in 1870-1890 werden grote aanpassingswerken aan het kasteel uitgevoerd (zie boven). Het is dus erg waarschijnlijk dat de sporen die in deze zone werden aangetroffen geassocieerd moeten worden met de bovengenoemde bouwfasen.

Hoewel er geen elementen konden worden aangebracht voor de exacte datering van beide kanaaltjes is duidelijk dat S28 eerder in gebruik was dan S18. Wanneer wordt gekeken naar de stratigrafie van de site blijken beide kanaaltjes nagenoeg in dezelfde lagen te zijn ingegraven.

Op basis van de smalle datering van het aardewerk en het ontbreken van duidelijke grote dateringsverschillen tussen het aardewerk uit de verschillende lagen lijkt het erop dat het terrein op vrij korte tijd met ca. 1,40m verhoogd werd. Mogelijk gebeurde dit in de jaren 1660. Mogelijk, maar hiervoor zijn geen bijkomende aanwijzingen, moet ook het eerste kanaal (S28) met deze bouwphase worden geassocieerd.

Ook over de bouwperiode van S18 kan niet veel met zekerheid worden gezegd, behalve dat dit vermoedelijk gebeurde na de 17de eeuw.

De muur en palen in het noorden van de werkput moeten mogelijk ook gedateerd worden in de 17de eeuw. Uit historische bronnen is geweten dat het landhuis aan het einde van de 17de eeuw werd omringd door een watergracht en dat de toegang tot het eiland werd verleend via een stenen poort aan de noordzijde van het kasteel. Behalve deze poort zijn er geen verwijzingen naar andere stenen constructies ten noorden van

het gebouw. Het feit dat deze muur schijnbaar vrijstaand was en geen hoek maakt, noch naar oost, noch naar west, kan deze hypothese bevestigen. Een tweede poortelement zou zich meer naar het westen kunnen bevinden, maar mogelijke andere structuren bevonden zich buiten de huidige werkput. De aangetroffen palen en planken zijn mogelijk restanten van de beschoeiing van de gracht om het kasteel. Het verschil in dikte tussen de westelijke palen (S42-45) en de oostelijke palen (S46-S52) moet mogelijk gezien worden in het kader van de aanwezigheid van een brug en poort die een stevigere fundering vroegen. De gracht zelf, die op verschillende historische kaarten staat weergegeven, werd tijdens het archeologisch onderzoek niet aangesneden en bevond zich vermoedelijk onmiddellijk ten noorden van de onderzochte werkput. Alle aangetroffen sporen zijn bijgevolg te situeren op het wooneiland.

Het puinspoor net ten noorden van de huidige gevel, evenals de palenrij, moet mogelijk gezien worden als restant van de in 1784 aangelegde bordestrap aan de noordelijke gevel van het kasteel waarvan de drie zijden voorzien waren van trappen. Deze trappenpartij gaf toegang tot een deuropening in de achtergevel.

9. SYNTHESE

In het kader van restauratie-, renovatie- en nieuwbouwwerken aan het kasteel van Beaufort te Linden (zgn. Wit Kasteel, gemeente Lubbeek, provincie Vlaams-Brabant), voerde een team van Monument Vandekerckhove tussen 22 oktober en 18 november 2015 een archeologische begeleiding en opgraving uit op de site. In de kelder van het kasteel werden de binnenmuren onderschoeid en werden micropalen gebouwd. De overige funderingen werden verbeterd met jebgroutpalen. De kelder werd uitgediept in functie van de leefbaarheid en kreeg een betonvloer. Buiten het kasteel was een halfondergrondse parkeergarage gepland. Omdat deze werken gepaard zouden gaan met een verstoring van de bodem en van het bodemarchief werd geadviseerd de werkzaamheden in de kelder te laten begeleiden door een archeoloog en op de locatie van de parkeergarage een archeologische opgraving uit te voeren voorafgaand aan de werken. Opdrachtgever voor de werken was de eigenaar van de site, VMF nv. Het onderzoek werd uitgevoerd volgens de bijzondere voorwaarden opgesteld door Onroeren Erfgoed.

Het archeologisch onderzoek concentreerde zich in twee zones: een archeologische begeleiding van de werken vond plaats tijdens de uitgraving van de kelder van het kasteel (zone 1) en een kleinschalige archeologische opgraving werd uitgevoerd waar de parkeergarage zou worden uitgegraven (zone 2).

In de kelder bevond de moederbodem zich onmiddellijk onder de stabilisélaag van de keldervloer. In verschillende kelderruimten werden resten van de fundering van het kasteel aangetroffen. Deze getuigen van de verschillende bouw-, restauratie- en uitbreidingsfasen die het kasteel kende. De oudste sporen die werden aangetroffen gaan terug tot de jaren 1660, toen het kasteel in zijn geheel werd herbouwd. De beerput die in de centrale gang werd aangetroffen moet vermoedelijk met deze kasteelfase in verband worden gebracht. Ook de funderingen in de centrale gang en in één van de centrale kelderruimten behoren waarschijnlijk tot deze kasteelfase. De funderingspalen die zich onder de muren van een van de westelijke kelderruimten bevonden werden daar vermoedelijk geplaatst toen tussen 1870 en 1890 verschillende kasteelvleugels werden bijgebouwd. Dendrochronologisch onderzoek kan deze hypothese mogelijk bevestigen of weerleggen, het verslag van dit onderzoek zal als *addendum* bij dit rapport worden ingediend. Ook de funderingen die in de noordoostelijke kelderruimte werden aangetroffen dateren van deze grote uitbreidingsfase.

Zone 2 getuigde eveneens van de verschillende grote bouwfasen die het kasteel heeft gekend. Er werden geen sporen aangetroffen van voor de 17de eeuw, op twee kleine aardewerkfragmenten na die bij benadering dateren uit de 13de eeuw. Deze kunnen wijzen op oudere kasteelfasen, maar laten niet toe hierover conclusies te trekken. De sporen die in zone 2 werden aangetroffen wijzen voornamelijk op een ophoging van het terrein ten noorden van het kasteel, vermoedelijk in de loop van de 17de eeuw en waarschijnlijk in het kader van de bouwactiviteiten van de jaren 1660. Een muurfragment en een palenrij moeten vermoedelijk in verband worden gebracht met een toegangspoort en gracht die in deze periode rond het kasteel werd aangelegd. Op latere tijdstippen werden twee verschillende afvoer- of afwateringskanalen gebouwd. Een exacte datering en functie is vooralsnog niet gekend.

Het archeologisch onderzoek bracht verscheidene sporen aan het licht die in verband kunnen worden gebracht met het 17de-eeuwse (en latere) kasteel (voornamelijk vanaf 1660). Van wat daaraan voorafging, de houten en stenen motte of sporen van de verwoesting van 1575, ontbreekt tot nog toe ieder spoor. Dit kan erop wijzen dat deze motte zich op een andere locatie op het kasteeldomein bevond of dat de verhoging – waarop zo een motte zich doorgaans bevindt – werd afgegraven voor de bouw van het huidige kasteel in 1660. Dit had echter meer afbraakpuin en een ouder vondstenensemble met zich moeten meebrengen, wat volledig ontbreekt. Het zal van belang zijn bij toekomstige ingrepen in de bodem van het kasteeldomein ook expliciet de aandacht te richten op de oudste fasen van het kasteel en het domein.

10. LITERATUUR

- **Uitgegeven bronnen**

R. Deneef, H. De Jaeck, C. De Maegd e.a. (2002) 'Lubbeek (Linden): Kasteel van Linden (de Beaufort)', in *Historische parken en tuinen van Vlaanderen*, M&L Cahier 6, 43-50.

J. Halflants e.a. (1978) *Algemeen Overzicht van de Geschiedenis van de Gemeenten Binkom, Linden, Lubbeek, Pellenberg, Lubbeek*.

E. Van Ranst & C. Sys (2000) Eenduidige Legende voor de Digitale Bodemkaart van Vlaanderen (schaal 1:20 000), Gent.

I. Zeebroek, M. Pieters e.a. (2010) Een 18de-eeuwse wraksite op de Buiten Ratzelzandbank (Belgische territoriale wateren) (I): Multidisciplinair onderzoek van het vondstenmateriaal, in: *Relicta* 6, 237-327.

- **Onuitgegeven bronnen**

Bijzondere voorwaarden bij de vergunning voor een archeologische opgraving: Lubbeek (Linden), Diestsesteenweg 31, Kasteel de Beaufort.

Studio Roma (2014) Het Kasteeldomein van Linden: het kasteel, kasteelhoeven en park. Bouwhistorisch onderzoek aan de hand van bronnen, iconografisch en kadasteronderzoek.

Privé-archief Willy Clément de Beaufort: Landkaart De Vroey, Dezen boeck ende eerst luick gecons. peters (...) in verbale van 1 juniy 1716 voor De Vroey, kaarten van de domeinen en roerend goed van De Vroey opgemaakt door de landmeter Guill. Mortier (via Studio Roma 2014).

- **Internetbronnen**

<http://aps.vlaanderen.be/lokaal/pdf/gemeente-2014/Lubbeek.pdf>

<http://cai.onroenderfgoed.be/>

<http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb>

<http://erfgoedbank.tielt-winge.be/detail/default.aspx?id=1523>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/relict/206859>

<http://maps.google.com>

<http://www.geopunt.be/>

<http://www.lokalestatistieken.be>

<http://www.lubbeek.be/geschiedenis.html>

<http://www.lubbeek.be/situering.html>

<https://www.dov.vlaanderen.be>

11. BIJLAGEN

- Bijlage 1: Overzichtsplan
- Bijlage 2: Detail grondplannen
- Bijlage 3: Profielen
- CDROM met dit rapport, bijlagen en overzichtsplan
- Database met alle foto's en inventarissen is te raadplegen via:
<https://apps.monument.be/web/archeologie>. Bij vragen hieromtrent: neem
contact via info@monument.be.

Archeologisch onderzoek Linden Witkasteel

Bijlage 1
Overzichtsplan

- Werkput
- Sporen
- Verdiepingen
- Verstoring

Verg.nr. 2014/415
Hoogtes in TAW ^

Monument
Vandekerckhove

30m

20m

10m

5m

0m

Zone 2 Werkput 1

Werkput 3

Werkput 1

Werkput 0

Werkput 8

Kelder 7

Kelder 6

Kelder 5

Kelder 4

Kelder 3

Kelder 2

Kelder 1

Kelder 0

Kelder 8a

Kelder 8b

Kelder 9

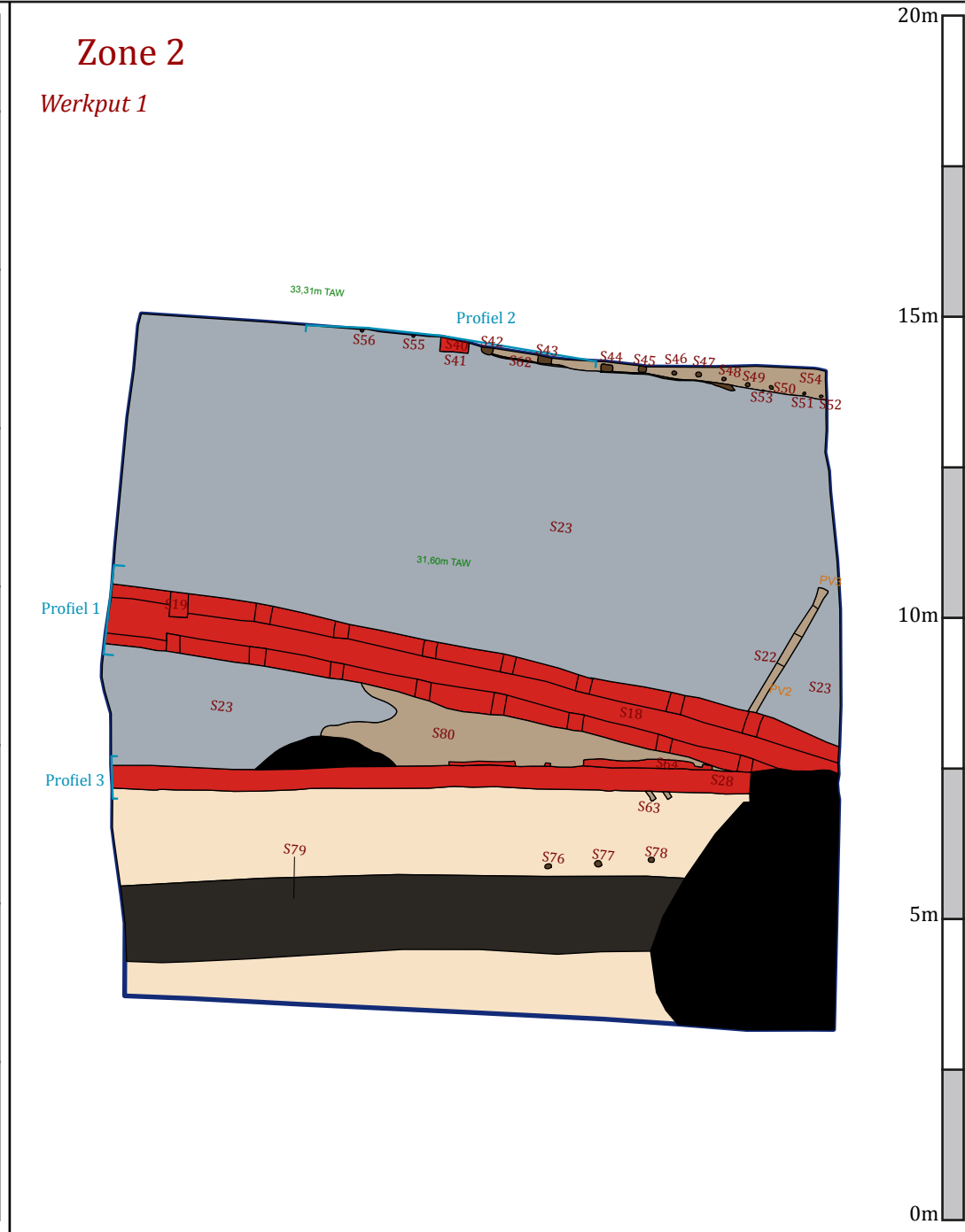
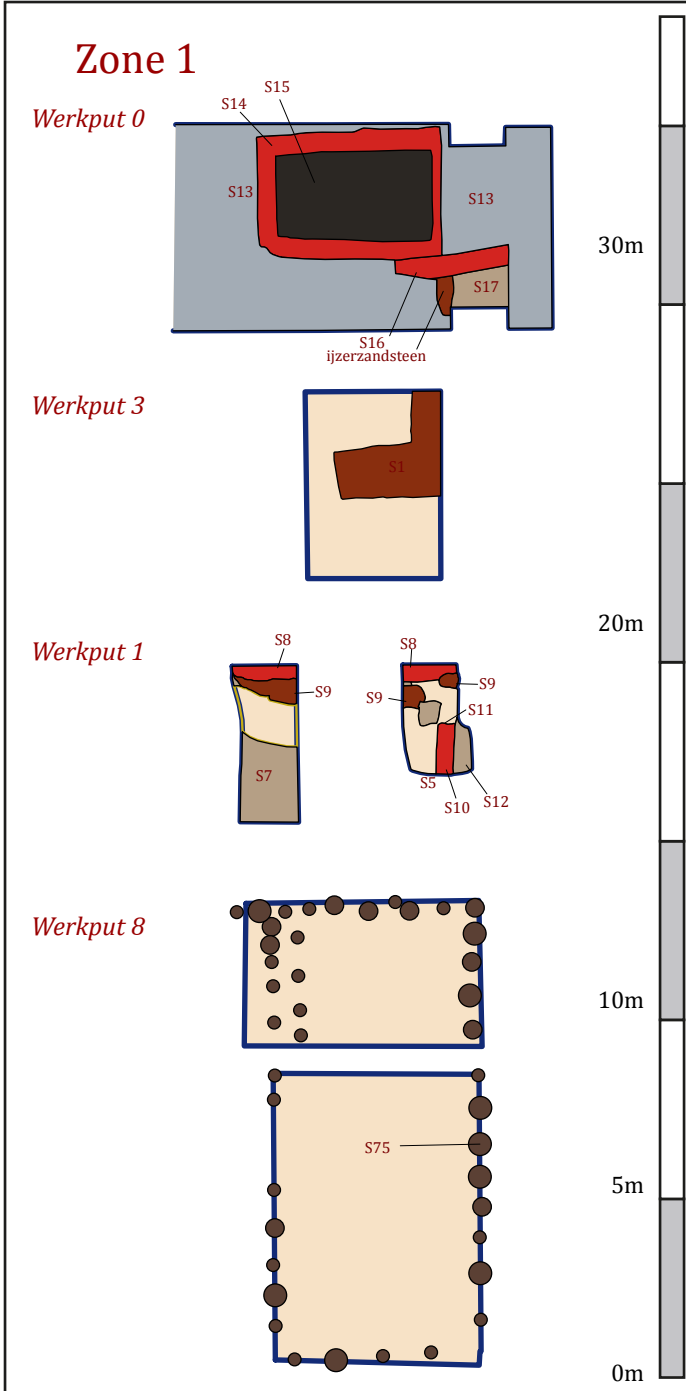
Kelder 10

Kelder 11

Kelder 12

Kelder 13

Kelder 14

Archeologisch onderzoek Linden Witkasteel

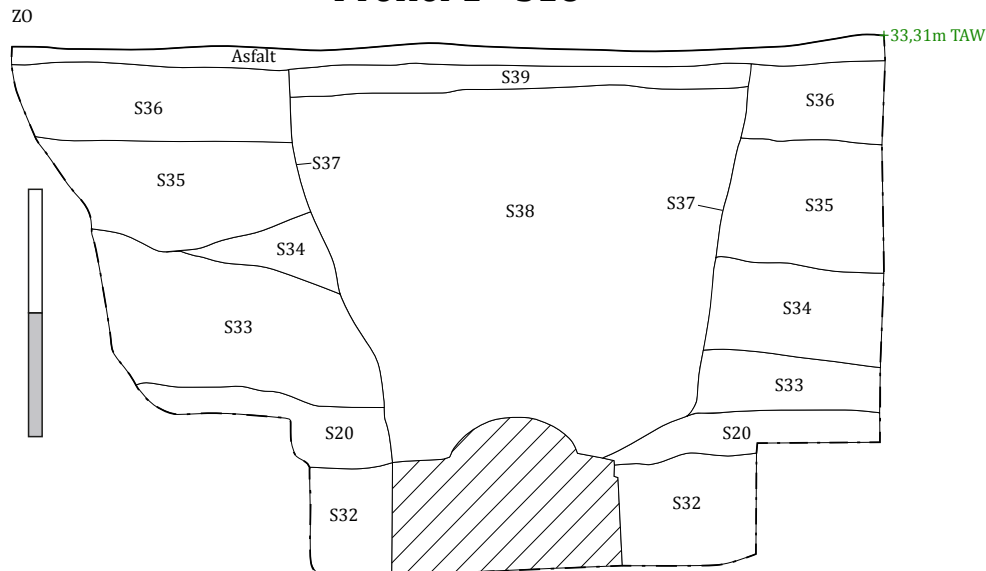
Bijlage 2
Details grondplannen

- Werkput
- Verdieping
- Blauwig grijs lemig zand
- Bakstenen constructie
- Ijzerzandsteen
- Houten paal
- Puin
- Ander
- Verstoring

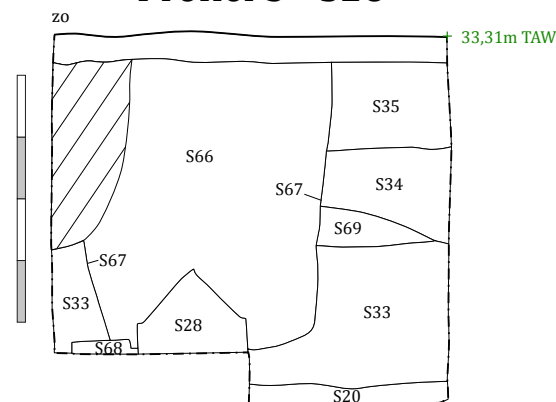
Verg.nr. 2014/415
Hoogtes in TAW ^

Monument
Vandekerckhove

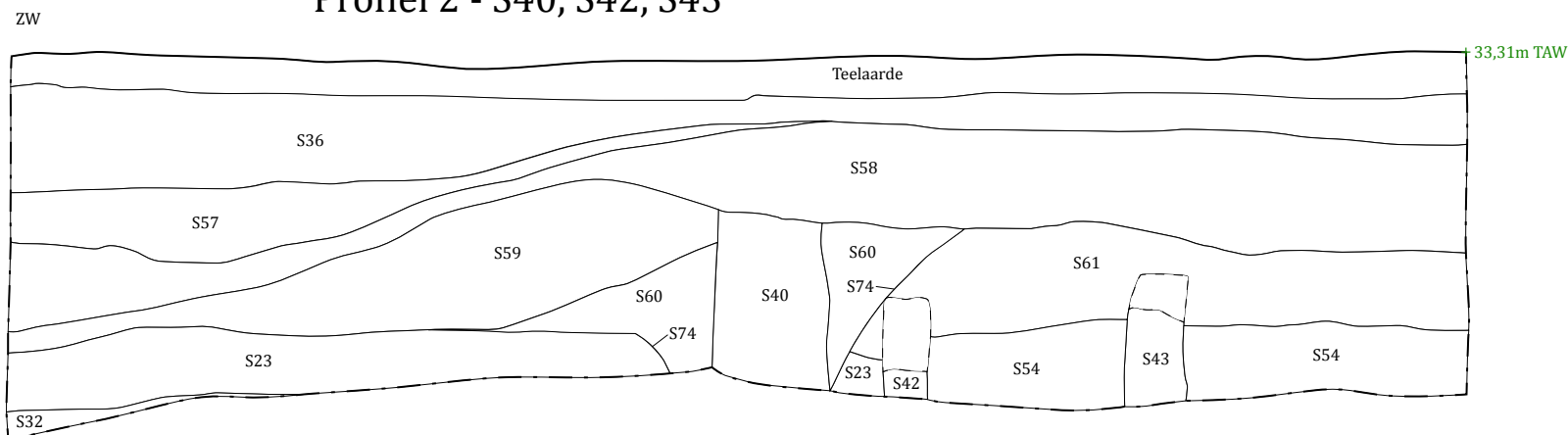
Profiel 1 - S18

Profiel 3 - S28

Profiel 2 - S40, S42, S43

Archeologisch onderzoek Linden Witkasteel

Bijlage 3
Zone 2 werkput 1
Profielen 1, 2 en 3

- Asfalt
- S39
- S38
- S36
- S35
- S34
- S33
- S20
- S32
- S18/S21 baksteen

Verg.nr. 2014/415
Hoogtes in TAW ^

Monument
Vandekerckhove

